

PRIMORSKI DNEVNIK

Postnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

- Cena 90 lir

Leto XXIX. Št. 231 (8633)

TRST, sredi, 3. oktobra 1973

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Dobrodo» v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.

STOPNJEVANJE PROTIJUDSKE REPRESIJE V ČILU

TAJNIK ČILSKE KP LUIS CORVALAN PRED SODIŠČEM ZARADI «IZDAJSTVA»

Vojaško sodišče bi ga utegnilo obsoditi na smrtno kazen - Val
eksekucij po vsej državi - Pretresljiva pričevanja beguncev

Luis Corvalan

SANTIAGO DE CHILE, 2. — Pred vojaškim sodiščem v Santiagu se je začel proces proti glavnemu tajniku čilske komunistične partije Corvalanu. Obtožen je velezdajstva, ker da je «sedel tujim doktrinom», poleg tega pa še kršil ve zakonov o posesti orožja, prevratniške dejavnosti in prevar. Če bi ga vojaško sodišče, ki zaseda v posluj vojaške akademije v čilski prestolnici, priznalo za krivega, bi ga lahko obsodilo celo na smrtno kazen.

Kot je znano, je bil Luis Corvalan aretiran pretekli teden v Santiagu, kjer se je skrivljal po državnem udaru 11. septembra. Skupaj s tajnikom socialistične stranke Altamirano je bil Corvalan na čelu seznam «najbolj nevarnih elementov», ki ga je objavila vojaška junta. Za Corvalana se je v preteklih dneh zaval CK sovjetske KP, ki je objavil poziv vsem demokratičnim silam sveta, da bi preprečile izvedbo «fizičnih represalij» proti komunističnemu voditelju. Podoben poziv so danes objavile komunistične partije Jordanije, Alžirije, Sudana, Sirije, Iraka in Libanona. Arabske KP so

pozivale vse komuniste in demokrate, naj sodelujejo v kampanji, katere cilj je rešiti življenje Corvalana.

Toda fašistična junta se očitno ne boji reakcij v tujini, ampak neumljeno nadaljuje krvavo represijo. Junta sama je v potrdila, da so v zadnjih dneh izvršili celo vrsto usmrtitev brez vsakega procesa. Po uradnih poročilih so v noči med nedeljo in ponedeljkom v predmestni četrti Santiaga Barrancas ustrelili devet civilistov, ki naj bi napadli neko policijsko patruljo. Civiliste so ustrelili kar na mestu napada. V zadnjih urah pa so v vsej državi ustrelili prav tako brez procesa, petnajst «marksističnih ekstremistov». Šest «ekstremistov» kot so uradno sporočili, so ustrelili v Iquiqueju na skrajnem severu Čila, ker so skušali zbežati iz koncentracijskega taborišča v Pisagui. Drugih šest možikov so usmrtili v Santiagu, ker so se uprli vojakom, ki so «čistili» neko mestno četrt. Končno so v čilskem glavnem mestu ustrelili tri možike, ki so kljub policijski uri krožili ponosi po mestu ter baje niso ubogali policistov, ki so jim ukazali, naj se ustavijo. Končno je junta še sporočila, da so v mestu Punta Arenas, južno od Santiaga, ubili nekega delavca, ki je skušal zbežati, potem ko ga je policija aretirala.

Tudi uradne vesti torej potrjujejo, da je v državi v teku pravi množični pokol in da imata policija in vojska pooblastilo, da streljajo na vse, ki bi se kakorkoli zdeli sumljivi. Toda poročila, ki jih dajejo begunci iz Čila, so še bolj pretresljiva. «Vse, kar bi lahko rekli o terorju v Čilu, bi bilo premalom, je dejal neki begunec dopisniku argentinskega dnevnika «La Razon».

«Ustrelili so tudi otroke in noseče ženske. Za nikogar ni bilo usmiljenja». Begunec, ki ga citira argentinski list in čigar imena niso sporočili, je prispel v Buenos Aires s skupino argentinskih in čilskih državljanov, ki so se po državnem udaru zatekli v argentinsko veleposlaništvo v Santiagu. V tem poslujju je našlo zatočišče okrog 650 oseb, od katerih je doslej samo 220 lahko zapustilo Čile. Prav zato pa begunci nečesto dajejo izjav o položaju v Čilu, da ne bi škodovali tovaršem, ki se niso mogli zapustiti države. Begunci iz Čila pa so na poveljati tiskovno konferenco, ki jo bodo priredili, čim bodo vsi njihovi tovariši prispeli v Argentino.

Nova vlada je medtem devalvirala eskudo za kar 143 odstotkov. Po uradni kotaciji je odšel dolar več kot 850 eskudov, sedaj pa velja 850 eskudov. To je drugi važni ukrep fašistične junte na gospodarskem področju po zamrznitvi plač, ki bi jih morali po programu Altamirane vlade s 1. oktobrom poravnati za okrog 250 odstotkov. Po viški so bili nujni zaradi naraščajoče inflacije, zaradi katere je čilski denar izgubil celih 300 odstotkov svoje kupne moči.

Včeraj je prispela v Čile, kjer se bo ustavila štiri dni, delegacija socialistične internacionale, v kateri je tudi predstavnik PSI Craxi.

Kanellopulos in Mavros odklonila vstop v novo grško vlado

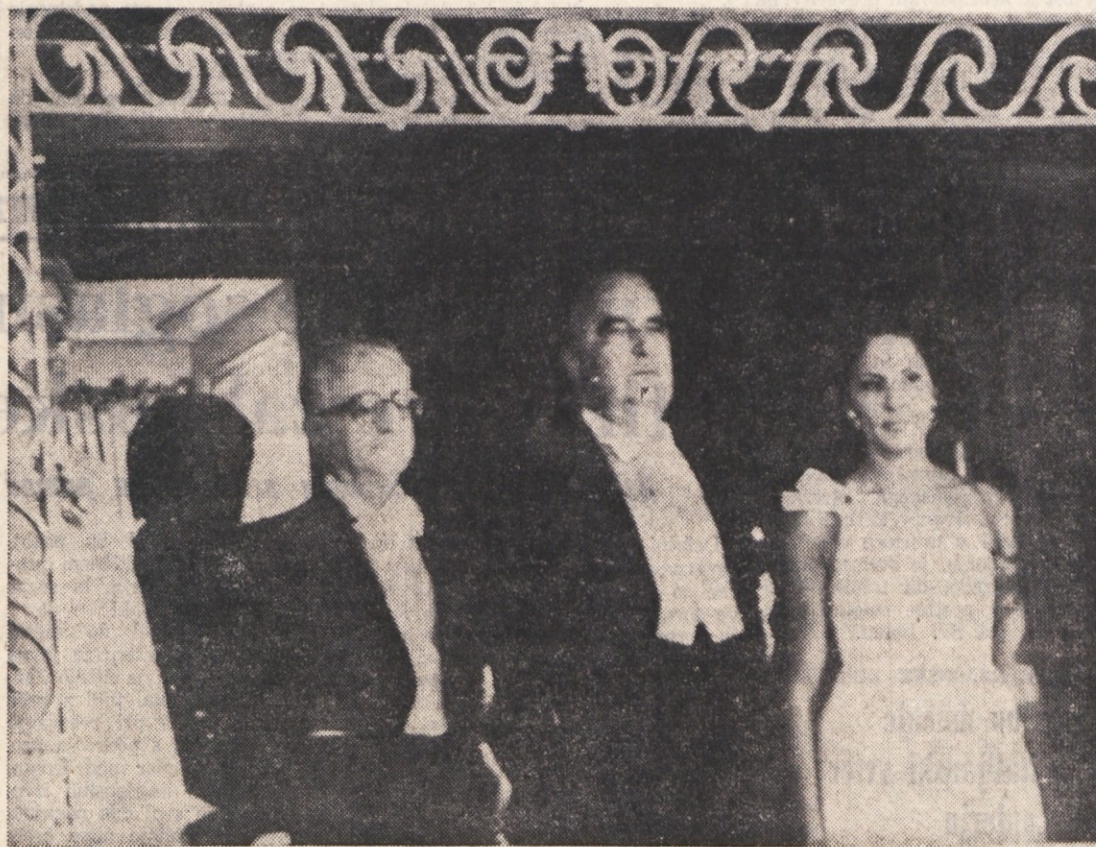
ATENE, 2. — Mandatar za sestavo nove grške vlade Spiros Markezinis je začel posvetovanja za izbiro novih ministrov, pri tem pa je naletel na odklonilen odgovor tradicionalnih političnih strank. Voditelja desnice in sredine Kanellopulos in Mavros sta namreč zavrnila sodelovanje v novi vladi, češ da ne gre za politično spremembo, temveč samo za poskus, da bi dali videz zakonitosti vojaški diktaturi. Voditelja desničarske «radikalne unije» in centristične stranke sta menila, da sestava nove vlade ne bo zmanjšala vpliva oboroženih sil na politično življenje ter da bo predsednik Papadopoulos ostal slej ko prej «absolutni urejevalec avtoritarne sistema».

Voditelja obeh strank sta celo zagrozila, da bosta bojkotirala parlamentarne volitve, ki bi morale biti prihodnje leto, češ da ne more biti svobodnih volitev, dokler bo režim imel v svojih rokah vse državni aparat, prefekte in župane.

V sodnih krogih grške prestolnice se je danes izvedelo, da je bil Stathis Panagulis, brat Aleksandra Panagulis, ki je leta 1968 skušal izvesti atentat na Papadopoulosa, ponovno aretiran. Kot je znano, je bil Stathis izpuščen iz zaporja šele pred dobrim mesecem po amnistiji, ki jo je Papadopoulos razglasil ob referendumu za uvedbo republike. Po osvoboditvi je moral mladenci služiti vojaški rok. Sedaj so ga ponovno zaprli pod obtožbo, da se je upri vojaškim oblastem.

OBISK ITALIJANSKEGA PREDSEDNIKA V FRANCII

Drugi dan uradnih razgovorov med Leonejem in Pompidoujem

Gaston Pompidou in Valéry Giscard d'Estaing

V ZVEZI Z ZADNJIMI VLADNIMI UKREPI

Resolucija komunističnega vodstva o trenutnem gospodarskem položaju

KPI ugotavlja, da je zvišanje cene petrolejskih proizvodov v nasprotju z dosedanjim protinflacijsko politikom vlade

RIM, 2. — Vsestravno vodstvo KPI je danes objavilo resolucijo o gospodarskem položaju ter o predlogih za premostitev krize. V dokumentu pravijo komunisti, da se je položaj po izboljšanju, ki je sledilo padcu Andreottijeve vlade, zopet poslabšal. Vlada je zvišala cene petrolejskih proizvodov v nasprotju s protinflacijsko politikom, ki jo je do sedaj vodila, prav v delikatnem trenutku prehoda od politike zamrznitve cen k politiki demokratičnega nadzorstva. Obenem ni sprejela nobenih ukrepov za zvišanje najnižjih dohodkov, poražitev pa je prizadela predvsem majhne in srednje industrije. Epidemija kolere je pokazala ves drastičen družbeni in politični položaj na jugu.

Resolucija KPI ugotavlja, da je treba deflacijsko politiko, ki bi po večala in postavila na isto ravno različne vrste javnih izdatkov, vsakega zavrniti, ker bi v kalitrala vsako znamenje gospodarske obnove, preprečila bi investicije ter spravila v precejšnje težave mala in srednja podjetja. K temu bi se pridružila gospodarska stagnacija.

V resoluciji je nadalje rečeno,

da je KPI odločno za resno protinflacijsko politiko, s katero bi zavrla inflacijo. Zaradi družbenih, gospodarskih in političnih razlogov je KPI menila, da je treba razločevati med dohodki kmetov in delavcev ter med dohodki privilegiranih plasti. Zato je treba postaviti po mnenju KPI nekatere prednostne cilje ter jih postopoma uresničiti.

Prednost mora vsakakor imeti vprašanje Juga, kjer je treba izvesti agrarno reformo ter razviti podobno kmetijstvo, živinorejo ter predelovalno industrijo za kmetijske prideleke. Na jugu je nujna reforma javnih prevoznih sredstev, rešiti je treba vprašanje onesnaženosti, vprašanje šole in javnih gradenj.

Komunisti pravijo v svoji resoluciji, da reforme niso nikakor v nasprotju z razvojem, še več, če je njihov namen razširiti področje izvoznih ter zadostiti velikim družbenim potrebam, so pogoj za uravnotežen in trajen razvoj.

Po mnenju vodstva KPI je mogoče zagotoviti si sodelovanje ljudskih množic pri prehodu od politike zamrznitve cen k politiki demokratičnega nadzorstva, seveda s pogojem, da gre res za novo politično linijo. Preti pa je treba z birokratskega nadzorstva nad prodajalci na drobno k resnemu nadzorovanju procesa, po katerem se cene višajo. Sprejeti je treba tudi politično ceno za nekatere proizvode, kot so moka, kruh, testenine, mleko, plin, električna energija in plinsko olje.

Potem ko ugotavlja, da bo dosledna politika lahko zavrla inflacijo, četudi je ne bo mogla preprečiti, resolucija KPI zaključuje z zahtevami po obrambi najnižjih dohodkov, ponavlja zahteve po zvišanju najnižjih pokojnin, družinskih doklad in doklad za brezposelnost. Če bo vlada uresničila te cilje, je KPI pripravljena preučiti možnost skrajšanja javnih izdatkov, tudi tekotič. Dosledno s tem se bosta ravnali tudi komunistični skupini v parlamentu ob razpravi o proračunu za leto 1974.

Shultz v Moskvi

MOSKVA, 2. — Ameriški minister za zunanje zadeve Shultz nadaljuje pogovore s sovjetskimi voditelji o ameriško - sovjetskem gospodarskem sodelovanju. Včeraj se je pogovarjal z ministrom za trgovino s tujino Patolichevom, danes pa sta ga sprejela predsednik in podpredsednik vlade Kosigin in Novikov.

Kitajska skupščina se bo spet sestala po devetih letih

PEKING, 2. — Kaže, da bo kitajska ljudska skupščina, ki se ni sestajala približno devet let, zasedala spet od 4. novembra. O tem, da se bo skupščina začela spet shajati, je poročal kitajski ministri predsednik Cuenlaj v svojem poročanju.

Sestanek o vprašanju državnega ladjevja

RIM, 2. — Na sedežu ministrstva za trgovinsko mornarico je bila seja, ki so se je udeležili ministri Pieraccini, predsednik Finmare Crociani, ravnatelj Cossetto, predstavnik sindikalnih organizacij pomorščakov CGLI, CISL, UIL ter odv. Boyer, ki je zastopal Inter-sind. Na dnevnem redu so bila vprašanja v zvezi z državnim ladjevjem. Ponovno srečanje o tem vprašanju bo v sredo, 10. oktobra, ko se bo sestala posebna tehnična komisija. Srečanje bo tudi takrat na sedežu ministrstva za trgovinsko mornarico.

Rumor sprejel voditelje sindikata italijanskega tiska

RIM, 2. — Predsednik vlade Rumor je danes sprejel v palači Chigi izvršni odbor vsedržavnega združenja italijanskega tiska. Delegacija časniškarskega združenja sta vodila predsednik Falvo in tajnik Ceschia. Časnikarji so se zahvalili predsedniku Rumorju za zanimanje, ki ga je vlada pokazala za probleme informacije in tiska, izrazili so zaskrbljenost zaradi pojave koncentracije dnevnikov ter izrekli željo, da bi se parlamentarna preiskava čim prej zaključila, tako da bi lahko vlada ustrezno ukrepala. Predsednik Rumor je potrdil obvezo in interes vlade na tem delikatnem in važnem sektorju, ob popolnem spoštovanju avtonomije in svobode tiska.

Pred sestankom pri predsedniku Rumorju so predstavniki italijanskih časniškarjev obiskali ministra za delo Bertoldija, ki so ga opozorili na sindikalne spore v številnih založništvih ter mu izrazili zaskrbljenost vse kategorije zaradi nepostojitvega stališča založnikov. Časnikarji so tudi izrazili popolno pripravljenost sindikata za ustrezno rešitev sporov ter seznanili ministra s sklepi nedavnega zasedanja vsedržavnega sveta časniškarske zveze. Minister Bertoldi in predstavniki časniškarskega sindikata so se dogovorili o potrebi o čimprejšnjem zaključku parlamentarne preiskave ter o nujnosti pobud za radikalno reformo RTV. Izvršni odbor časniškarske zveze je danes sprejel tudi minister za pravosodje Zagari.

PARIZ, 2. — Predsednik republike Leone, ki se mudi na tridenem uradnem obisku v Franciji, je imel danes drugi politični razgovor s francoskim predsednikom Pompidoujem. Po prvem srečanju na štiri oči sta se nato sestanka udeležila tudi zunanja ministra Moro in Jobert z uradnimi delegacijama. V središču razgovora so bili predvsem evropski problemi s posebnim poudarkom na graditvi evropskega združenja.

Poudarjena je bila potreba po koordinaciji evropske politike med državnimi članicami EGS ter po ureditvi odnosov med «deveterico» in drugimi državami na organski način. Govor je bil tudi o odnosih z ZDA: obe strani sta soglasni, da je sodelovanje z Združenimi državami bistven element političnega in gospodarskega razvoja. Članice EGS morajo zato voditi z ZDA odprt in iskren dialog na enakopravni ravni in ob spoštovanju recipročnih interesov. Glede odnosov z Vzhodom je bila poudarjena potreba po nadaljevanju procesa pomirjevanja v konstruktivnem duhu.

Leone in Pompidou sta posvetila posebno pozornost vprašanju sodelovanja in varnosti na Sredozemlju, ki so tesno povezana z varnostjo in sodelovanjem v Evropi. Francija in Italija imata veliko obvez in interesov na tem področju ter sta zato zelo pozorni na dogajanja na Sredozemlju. Obe strani se zavedata, da pomeni mirno sodelovanje in sodelovanje med vsemi sredozemskimi državami jamstvo za pomiritev in razvoj na tem področju. Obe strani sta ponovno izrekli željo po mirni rešitvi bližnjavzhodne krize. Leone je tudi povabil francoskega predsednika, naj obišče Italijo.

(Na sliki Leone in Pompidou s so-programa med gledališko predstavo v Versaillesu).

V RIMU SREČANJE VLADA-DEŽELE

Predsedniki dežel danes pri Rumorju

Sestanka se bo udeležil tudi predsednik deželne odbora Furlanije-Juljske krajine Comelli

RIM, 2. — Jutri bo v Rimu srečanje, o katerem je minister za dežele Toros govoril že pred časom, med predsedniki deželnih odborov in vlado. Srečanja, ki se ga bo udeležil tudi predsednik avtonomne dežele Furlanije - Juljske krajine Comelli, bo vodil predsednik vlade Rumor. Govor bo o vprašanjih v zvezi s splošno zakonodajo, v katero se vključuje dejavnost dežel. Predsedniki dežel bodo orisali izkušnje, ki so jih imele posamezne deželne uprave na upravnem in zakonodajnem področju.

Namen srečanja je tudi zaščiti najnujnejše posege v prid deželam ter odločiti, v skladu z različnimi pristojnostmi in odgovornostmi, prednostno lestvico pri sprejemanju ukrepov ter zakonskih in upravnih določil, ki so potrebna za izvajanje načrta, ki ga je orisal predsednik vlade Rumor v poslanski zbornici in senatu.

Odkrita zarota proti iranskemu šahu?

TEHERAN, 2. — Iranski varnostni organi naj bi odkrili zaroto, ki naj bi jo pripravljali člani neke skrajno levičarske skupine, katerih

PISMO IZ RIMA

Ljudje in miši

Moč statistike! Izvedenci rimske občine so s pomočjo te (skoraj) eksaktne vede sporočili meščanom — z upravičenim ponosom zaradi opravljenega dela — da število miši v Rimu (od hišnih mišk do podgan) znaša dvajset milijonov. Datuma mišjega štetja niso sporočili, čeprav lahko domnevamo, da gre za september 1973. Vsekakor pa gre za hudo pomankljivost glede na izredno hitrost, s katero se te živalice razmnožujejo. (Enciklopedija Treccani se takole izraža: brejost traja 18 do 20 dni. Število mladičev gre od štiri do deset za vsak porod. V enem letu lahko samica rodi tudi do šestkrat.)

Rimska uprava stoji torej pred alternativno: ali nenehno obnavljati popis, tako da bi bil na tekočem o eksplozivnem demografskem razvoju miši, ali pa se živalice uničiti. Seveda pa je treba naglo ukrepati, kajti drugače bi lahko vsak načrt šel po vodi zaradi silovitega porasta mišjega prebivalstva Rima. Občina je izbrala drugo alternativo ter je s hvalevredno naglico že izdala prvi odlok, s katerim je namenila eno milijardo operaciji. Če se spet poslužimo statistike, in če upoštevamo, da ima Rim tri milijone prebivalcev, lahko izračunamo, da vsak Rimljan razpolaga približno s sedmimi mišmi. In če nadaljujemo z računanjem, izvedemo, da bo vsaka mrtva miš stala približno 50 lir, kar znaša okrog 350 lir stroška za vsako osebo. Na družino pa bo poprečni strošek znašal od 1.200 do 1.500 lir. Ne gre za vsoto, ki bi jo lahko ocenjevali kot pritisk k inflaciji, vseno pa je nakazilo za »operacijo miš« znatno, če upoštevamo strahoten deficit rimske občine (če se ne motim, okrog 3 tisoč milijard).

Gre pa za nujno potrebno operacijo, če poleg statistike o miših upoštevamo še neko drugo statistiko, o kateri sem vam že govoril pred nekaj meseci: gre za statistiko o tifoiznih okužbah. To je bolezen, ki ni povzročila panike in prehlapa, kot se je zgodilo za kolero, saj kaže, da so se ljudje nanjo privarovali. To pa je mogoče tudi vzrok, da ima Italija nič kaj zaviljiv rekord smrtnih primerov zaradi tifusa. Po podatkih svetovne zdravstvene organizacije so leta 1971 zabeležili v Neaplju 1.684 primerov tifusa. Leta tega je bilo v Rimu 553 primerov, kar pomeni 138 več kot v vseh ZDA. Vemo pa, da je glavni nosilec okužbe prav miš, tako da nam nedavna statistika rimske občine jasno pove, kateri je polglavni vzrok okužb v prestolnici in v drugih mestih Italije.

Seveda pa to nikakor ni opravilo: potrebna je bila epidemija kolere — s pravim Manzonijevim valom kolektivnega strahu — da je prišlo na površje vprašanje drugega nadzora plodnega rimskega prebivalstva, ki se je doslej nemoteno razvijalo. Sedaj imamo eno milijardo na razpolago za boj proti mišim in podganam, toda koliko bo ta denar koristil? Glede na stanje kanalizacije, na smetišča, ki obdajajo mesto, na birokratsko počasnost, na zapleteno tehnično proceduro za deratizacijo, ne moremo biti gotovi, da bo boj uspešen.

K rešitvi pa je Rim večino mesta. Vprašanje je le, če je večno za ljudi, ali pa za miši.

MARIO DEZMANN

ŠPORT

KOŠARKA

NA EVROPSKEM PRVENSTVU
Še dve točki za ekipo
Italije in Jugoslavije

BARCELONA, 2. — Na evropskem košarkarskem prvenstvu v Barceloni je po poslednjih kvalifikacijskih tekmah Italija premagala Bolgarijo z 69:58, Jugoslavija pa Francijo z 80:70.

V A skupini kvalifikacij je zmagala Sovjetska zveza, ki je premagala tudi Romunijo (98:84). V B skupini pa Jugoslavija, v polfinalu se bo Jugoslavija srečala s CSSR, SZ pa s Španijo. Jutri bodo ekipe počivale, polfinala pa bo na sporedu v četrtek.

BOKS

V DVORBOJU ZA NASLOV
Bugner premagal Rosa

LONDON, 2. — Madžar (in naturalizirani Anglež) Joe Bugner je danes ohranil naslov evropskega prvaka teške boksarske kategorije. V Londonu je premagal izvalca Italijana Bepia Rosa po točkah v 15 krogih.

Razgovor med Goldo Meir in kanclerjem Kreiskim na Dunaju

Čilske fašistične oblasti so postavile komunističnega voditelja Luisa Corvalana pred vojaško sodišče pod izredno hudimi obtožbami, kot so «izdajstvo», «prevratniško delovanje» in podobno, za katere predvideva vojaški zakonik medtem smrtno obsodbe. Junta je medtem priznala, da so v zadnjih dneh po vsej državi brez vsakega procesa ustrelili vrsto ljudi, ki jih uradna poročila označujejo za «marksistične ekstremiste».

Danes bo italijanski predsednik Leone zaključil svoj obisk v Franciji. Včeraj je imel drugi razgovor s francoskim predsednikom Pompidoujem, ki je bil pretežno posvečen vprašanju Evrope in

DANES

Sredozemlja.

Vsestravno vodstvo KPI je objavilo resolucijo, v kateri ugotavlja, da se je gospodarski položaj v Italiji, po izboljšanju, ki je sledilo padcu Andreottijeve vlade, z zadnjimi vladnimi ukrepi o zvišanju cene petrolejskih proizvodov, spet poslabšalo. Treba je postaviti, pravijo komunisti, nekatere prednostne cilje, med katerimi je v prvi vrsti vprašanje Juga ter jih postopoma rešiti. Komunisti obenem zahtevajo zvi-

žanje minimalnih pokojnin, najnižjih dohodkov, družinske doloade in doklade za brezposelnost. Če bo vlada pozitivno rešila vse te družbene zahteve, so komunisti pripravljeni pristati na zmanjšanje nekaterih javnih izdatkov.

Na Dunaju sta se srečala izraelska ministrska predsednica Golda Meir in avstrijski zvezni kancler Bruno Kreisky. Srečanje med obema je bilo dokaj hladno in kaže, da Kreisky ni odstopil od svoje odločitve, da ukine zbirno središče za izraelske emigrante v gradu Schoenau. Nakazal pa je možnost, da bi središče preselili pod upravo višokega komisariata za begunce OZN.

S SINOČNJE SEJE TRŽAŠKEGA OBČINSKEGA SVETA

OBSODBA VOJAŠKEGA UDARA V ČILU IN POZIV K AKTIVNI SOLIDARNOSTI

Predlog, da bi v Trstu poimenovali ulico po Allendeju

Župan Spaccini in vsi predstavniki demokratičnih strank, z izjemo — seveda — fašistov, so ogorčeno obsodili državni udar italijanskih generalov v Čilu in pozvali k protifašistični budnosti ter aktivni solidarnosti z bojem čilskega ljudstva proti diktaturi.

Uvodoma je župan Spaccini, po krajšem spominskem govoru za umrlih polkovnikov Fonda - Savijem, opozoril na potrebo, da vsi demokrati razmislijo, brez polemik, o tragediji čilske demokracije, kjer so obojene sile zadušile svobodo. Spomnil se je padlega predsednika Allendeja in pesnika Pabla Nerude.

Za njim so povzeli predstavniki posameznih skupin. Monfalcon (KPI) je ožigal odgovornosti čilskega demokristjanov, pri tem pa poudaril, da se strinja z županovim pozivom k čuječnosti antifasistov. Izrekel je prepričanje, da bo boj čilskega delavstva zmagovit, obenem pa pozval demokrate, naj se zavzamejo za politične zapornike in naj italijanska vlada ne prizna pučistov.

Monfalcon je dejal tudi, da se strinja s predlogom socialistov, ki ga je pozneje orisal Giuricini (PSD), naj bi v Trstu poimenovali po junaku umrlem Allendeju eno mestno ulico. Giuricini je dejal tudi, da nas čile uči, da se desnica sicer sklicuje na red in zakonitost v državi, je pa vedno pripravljena zasadi nož v hrbet svobodi v trenutku, ko so prizadete njene koristi. Polemiziral je tudi z liberalcem Trauerjem, ki je na splošno obsodil nasilje v Čilu in skušal vzporediti s tem tudi začetno preganjanje izobražencev v SZ. Giuricini je tudi povedal, da je bila Allendejeva vlada pripravljena urediti v Evropi luško skladišče za svoj baker in za to predlagala Trst. Tako je vojaški puč dvakrat prizadel naše mesto.

Demokristijan Richetti je prav tako kot drugi obmojski vojaški udar in se poklonil spominu predsednika Allendeja, pri tem pa se odločno distanciral od stališča KD. Enako sta govorila Gargano (PRI) in Lanza (PSDI), medtem ko je indigentist Marchesini vletel v razpravo vprašanje »cone B«.

Povsem osamljen v svojem govoru, v katerem je neprikrito izražal zadovoljstvo za to, kar se je zgodilo v Santiagu, je mislovec Giacomelli citiral skoraj v celoti članek poluradnega glasila tržaške škofskosti kurije »Vita nuova«, ki grobo žali spomin Allendeja in kaže neprikrito simpatijo za vojaški udar. Pri tem si je Giacomelli držal zaključiti z mislijo, da je »Čile opozorilo tudi za Italijo«.

Po tem je občinski svet potrdil nad sto sklepov, ki jih je odbor sprejel med počitnicami.

Seja sveta Slovenske skupnosti

Svet Slovenske skupnosti se je v ponedeljek sestal in obravnaval številna prečja vprašanja, ki zadevajo slovensko narodnostno skupnost na Tržaškem. Predsedništvu

poročilo Zorka Hareja ter tajniške poročilo Draga Šokeja — kot je rečeno v sporočilu za tisk — sledila debata o bližnji preveritvi na ravni levsredinskih strank v tržaški pokrajini, o stanju v devinskih nabrežinskih občinah, o katerem je poročal župan Legisa ter o vprašanjih, ki so povezana s položajem slov. otroških vrtec, slovenskih osnovnih srednjih in šol. Posebno pozornost je svet posvetil preveritvi na pokrajinski ravni levsredinskih strank in izdelal predloge, ki jih bo delegacija Slovenske skupnosti iznesla na bližnjih sestankih z omenjenimi strankami. Kar zadeva položaj v Nabrežini je svet Slovenske skupnosti odobril poročilo, ki ga je podal Drago Legisa, potrdil stališče svetovalske skupine Slovenske skupnosti in ji naročil, naj si prizadeva za čimprejšnjo rešitev težav, ki so nastale v okviru občinske uprave. Svet je glede šolskih vprašanj poudaril potrebo po odprtju se enega razreda na osnovni šoli pri Koroskih in sklenil intervenirati v ta namen na pristojnih mestih. Prav tako je razpravljal o položaju na osnovni šoli v Boljuncu in si zasedle tamkajšnje šole. O problemu italijanskega otroškega vrtca pri Sv. Ivanu, ki naj bi se delno preselil v prostore otroškega vrtca v Lonjerju, je svet na koncu poudaril potrebo, da tržaška občina v zvezi s predmetno celotno vprašanja šol pri Sv. Ivanu.

SINOČNJE SEJE TRŽAŠKEGA OBČINSKEGA SVETA

Ugodno mnenje za italijanski vrtec v Lonjerju

Sinoči je bila pri Sv. Ivanu seja rajonske konzulte, ki je razpravljala o ustanovitvi italijanskega otroškega vrtca v Lonjerju, kamor naj bi vozili 30 italijanskih otrok od Sv. Ivana. Po dolgi diskusiji, v katero

Željam boljinskih mater (na sliki med sestankom z županom) so včeraj ugodili

PO ODLOČNEM NASTOPU BOLJUNSKIH MATER

Ugodno rešen spor glede porazdelitve učilnic za slovensko in italijansko šolo

Vsi slovenski razredi v šolski stavbi, italijanski pa v občinski hiši - Županovo sporočilo

Takojšen in energičen nastop boljinskih mater, ki so v ponedeljek zasedle prostore osnovne šole v znak protesta proti krivični in zgrešeni razporeditvi učilnic za slovensko in italijansko osnovno šolo, je pripomogel, da je bilo vprašanje hitro in pravilno rešeno. Slovenska šola bo imela vse svoje učilnice v šolski stavbi, italijanska pa v občinski hiši. Zaradi spora je odpadel le en dan pouka. Učenci, ki obiskujejo italijansko šolo, so imeli šolsko materialno večer, slovenski učenci pa jo bodo imeli danes in se bo takoj nato začel redni pouk. Slovenska osnovna šola v Boljuncu ima zdaj pet razredov, ker zaradi večjega števila učencev ne bosta več združena, kot prej, četrti in peti razred.

Boljinske matere so zasedle šolo že v ponedeljek zjutraj in je niso zapustile do večera dopoldne, ko jim je župan, takoj po ogledu šolskih prostorov sporočil sklep posebne komisije. Ob 9. uri, kot je bilo napovedano, so namreč prišli nadzorovalci za slovenske šole Oskar Bole, didaktični ravnatelj za dolinski šolski okoliš Stanislav Škrinjar, nadzornik za italijanske šole Renato Petracco in didaktični ravnatelj za italijanske šole Giordano Sattler. Spremljala sta jih dolinski župan Dušan Lovriha in zastopnik slovenskih staršev Marino Penčič. Najprej so si ogledali prostore v občinski hiši, nato pa v šolski stavbi, pred katero jim je pričakala večja skupina boljinskih mater in šolskih otrok. Matere so bile odločne, in so to tudi jasno povedale, da bodo vztrajale, dokler ne bo zadeva pravilno rešena. Kaže, da potem ni bilo velikih zapletljivosti. Verjetno, tako smo vsaj slišali včeraj dopoldne med pogovorom z boljinskimi materami, bodo v kratkem ustanovili v Boljuncu združenje staršev, kar bi

bilo potrebno in koristno po vseh večjih vaseh.

V zvezi z vso zadevo nam je včeraj dolinski župan Dušan Lovriha poslal za objavo naslednje tiskovno sporočilo, ki ga v celoti objavljamo. »Dolinski župan Lovriha se je danes zjutraj srečal z ravnateljema in nadzornikoma slovenskih in italijanskih šol in jim orisal predlog občinske uprave za razmestitev italijanske, oziroma izpolnitve slovenske osnovne šole v Boljuncu.

Ta predlog je župan orisal že prejšnji večer staršem v zasedeni šoli. Tedaj je župan staršem slovenskih otrok povedal, da je z nameni občinske uprave bil že pred časom seznanjen ravnatelj italijanske osnovne šole v Boljuncu. Dolinski župan je na sestanku v zasedeni šoli izrazil prizadevanje staršem svojo solidarnost in obljubil, da bo posredoval za pravično rešitev nastalega spora.

Ravnateljema in nadzornikoma je župan predlagal, naj bi italijanske razrede namestili v občinskem poslopiju v Boljuncu, kjer sta na razpolago dva razreda, en večji prostor za rekreacijo in vrt. Tako bi slovenska šola imela v svojem poslopiju vseh pet razredov, kolikor jih sedaj potrebuje.

Kljub nasprotovanju učitelice in po mislekom ravnatelja italijanske osnovne šole je bil, po daljšem razgovoru, sprejet županov predlog. Italijanska osnovna šola se je tako preselila v novo poslopje že danes dopoldne, medtem ko je župan sporočil staršem v boljinski šoli razveseljavajočo vest. Takoj zatem je župan Dušan Lovriha imel daljši razgovor s starši otrok, ki obiskujejo krajevno osnovno šolo. Starši otrok, ki obiskujejo krajevno italijansko osnovno šolo so izrazili razumevanje za napore občinske uprave in izjavili, da se strinjajo s predlagano rešitvijo vprašanja.

O stanju v boljinski šoli govori

so posegli predstavniki raznih strank, so soglasno odobrili resolucijo, v kateri izražajo ugodno mnenje, toda s priporočilom, naj občinska uprava upošteva pritožbe Lonjerjev in čimprej reši pereče vprašanje šolskih prostorov za ves okoliš rajonske konzulte. Podrobneje bomo še poročali.

● Odbornik za kmetijstvo Tripani si je včeraj ogledal sedež deželne ustanove za razvoj kmetijstva ER SA v Gorici. Ob tej priložnosti se je pogovarjal s predsednikom ustanove Lucco in z ravnateljem Belavitom o organizacijskih in razvojnih vprašanjih ustanove.

● Podjetje ACEGAT sporoča, da bodo 4. oktobra uradi odprti samo od 7.30 do 10.30.

Posredovanje staršev zaradi pomanjkanja prostorov na znanstvenem liceju

V zvezi s pomanjkanjem šolskih prostorov na znanstvenem liceju »France Prešeren« v Trstu je združenje staršev ponovno posredovalo pri šolskih oblasteh za rešitev nastalega problema. Zadeva postaja zaradi povečanja števila dijakov iz leta v leto bolj pereča ter je bo treba nujno rešiti. Šole so namreč že štirje razredi nameščeni v zasebnih prostorih.

Zaradi obolevosti šolskega skrbnika je sprejel predstavniki staršev namestnik šolskega skrbnika Dr. Condorelli, ki je v prijateljskem pogovoru obljubil, da se bo skrbništvo ponovno pozanimalo pri pokrajinskih pristojnih uradih glede izvedbe predlogov o zvišanju števila razredov na eno nadstropje ter za graditev nove primerne telovadnice.

● Podjetje ACEGAT sporoča, da bodo 4. oktobra uradi odprti samo od 7.30 do 10.30.

VČERAJ V DEŽELNEM SVETU

Skupščina je soglasno sprejela štiri nove zakonske osnutke

Določena večja finančna sredstva za pomoč civilnim invalidom

Deželni svet je na včerajšnji seji obravnaval štiri zakonske osnutke: vse so ob koncu ustrezne razprave sprejeli soglasno. Čeprav je šlo za norme, ki v večini primerov nimajo posebno velikega dometja, je vendar vredno omeniti, da se je včerajšnja seja uvrstila med redke primere, ko je bila na njej dosegena enotnost gledišč s strani pripadnikov raznih političnih skupin, ki so prisotne v zakonodajnem organu naše dežele.

Pred začetkom razprave o posameznih zakonih na dnevnem redu, je predstavnik PSDI prof. Lanza predlagal, naj bi deželni svet v primeri obliki počastil spomin nedavno preminulega poslanca Zanniera. Predsednik Berzanti je v

krajšem govoru orisal lik pokojnega senatorja, po političnem pričanju socialdemokrata, ki se je rodil v Furlaniji in ki se je v svoji karieri povzpelo do mesta podtajnika na ministrstvu za javna dela. V tem svojstvu je Attilio Zannier večkrat sodeloval tudi z našo deželo, in to zlasti pri reševanju nekaterih vprašanj s področja prometne. Tako je Zannier med drugim načeloval skupini italijanskih izvedencev, ki se je svoj čas pogajala z Avstrijo za gradnjo nove ceste čez prelaz Monte Croce Carnico. Spominu sen. Zanniera, Furlana, partizana in domoljuba — je zaključil dr. Berzanti — se zato kljub nemo v svesti, da njegov trud za življenje ne bo ostal brez ustreznih rezultatov za celotno deželno prebivalstvo.

Prvi zakon, ki ga je deželni svet sprejel v nadaljevanju seje, je svoj čas predlagal v razpravo deželni odbor. Gre za normo, ki v bistvu pomeni pristaneč deželnega sveta na odlok, s katerim je predsednik deželne vlade 8. avgusta letos dovolil črpanje finančnih sredstev za križje nepredvidenih stroškov iz razpoložljivosti deželnega proračuna za letošnje leto. Dežela je namreč nakazala 100 milijonov lir za vrsto posegov v korist kmetovalcev, ki so jih v poletnih mesecih prizadele vremenske nesreče.

Drugi zakon, ki ga je skupščina prav tako odobrila soglasno, vnaša vrsto sprememb v deželni normi št. 2 iz leta 1964 in št. 5 iz leta 1967. Predlog zakona so vložili svetovalci Del Gobbo (KD), Pittoni (PSD), Colli (KPI), Lanza (PSDI), Bertoli (PLI) in Morelli (MSD), člani deželne komisije, pristojne za probleme predstavitve, za krajevne ustanove, finance in proračun. Norma se nanaša na nekatere odškodninske postavke za delovanje svetovalcev in njihovih skupin v okviru deželnega sveta.

Glede na to, da se oba nanašata na skoraj isto tematično, je deželni svet obravnaval nadaljnja dva zakona skupno. Gre za normi, ki določata nova finančna sredstva za izplačevanje dodatne deželne podpore civilnim invalidom oziroma civilnim slepim in gluhomim. V prid civilnim invalidom je dežela leta 1971 nakazala 600 milijonov lir, znesek pa je naslednje leto povečala še za 100 milijonov. Medtem ko je sprva kazalo, da je takih invalidov v naši deželi okrog 5.000, je njihovo število pozneje močno naraslo, tako da bi ustreznih stroškov bremenil deželni proračun za nadaljnjih 150 milijonov na leto. Omenjeni znesek je zdaj nakazan po soglasni odobritvi novega zakona. Za dodatno mesečno podporo civilnim slepim in gluhomim pa je dežela leta 1969 nakazala 250 milijonov lir na leto. Tudi ta znesek se je pokazal za nezadostnega, novi zakon zato določa nadaljnjih 50 milijonov lir.

V razpravo o dveh novih social-

DANES OB 15. URI V RIŽARNI ZAKLJUČEK POTOVANJA PO POTI MUČENIŠTVA

Skupina mladincev iz vse Italije obiskala največja koncentracijska taborišča

Kakor smo že poročali v petkovi številki, se bo danes popoldne z obiskom v Rižarni in sprejemom na županstvu zaključilo potovanje po »poti mučeništva evropskih narodov«, na katero je 19. septembra odšla iz Rima močna skupina mladincev, sinov in hčera uslužbenecv ENEL, iz raznih krajev Italije. Potovanje po Evropi z ogledom največjih koncentracijskih taborišč v Avstriji, Nemčiji, na Poljskem in češkoslovaškem, za zaključek pa v Rižarni, je bila nagrada na natečaju za sestave o odpornem gibanju. Natečaj je razpisalo prosvetno združenje ARCA (ENEL), s sodelovanjem borbečevskih in drugih antifasističnih organizacij.

Skupina, v kateri je skoraj 100 fantov in deklet, bo prišla v Rižarno ob 15. uri. Po ogledu Rižarne bo zaključna svečanost na županstvu.

Organizacijski odbor vabi antifasiste, bivše borce in deportirance ter mladino, da se udeležijo zaključnih svečanosti.

DREVI V SEMPOLAJU

Nagrajevanje razstavljalcev domačih vin v Nabrežini

Drevi ob 19.30 bo v gostilni Gruđen v Sempolaju nagrajevanje razstavljalcev vin, ki so se udeležili XII. razstave domačih vin v Nabrežini.

● Deželni odbor za promet Cocianni se je v imenu deželne uprave udeležil 30. konference o prometu v Stresli. V razpravi na temo »Promet v mestnem okolju« je odbornik orisal položaj v naši deželi.

● Odbornik za higieno in zdravstvo Nardini se je udeležil strokovnega posvetovanja o decentralizaciji zdravstvenih storitev, ki ga je v Perugiji organiziral tamkajšnje spertoalno središče za zdravstveno izobraževanje.

● V soboto, 6. t.m., bo gostovala v gledališču Rossetti kulturna skupina iz Indonezije, ki bo predstavila občinstvu narodne pesmi

Razna obvestila

Šahovski odsek kulturnega kroška Devin - šivana obvešča vse člane in simpatizerje, da se nadaljuje šahovska srečanja vsak četrtek v društvenih prostorih Devinu. Mladinski odsek obkenuje vabi vsak tork zvečer v Sempolaju.

Jutri, v četrtek, 4. oktobra, ob 20. uri bo v Bazoviškem domu seja glavnega odbora Tržaškega partijskega pevskega zbora. Zaradi važnosti naj se udeležijo vsi odborniki.

IZLETI Z »AURORO«

- 13. in 14. oktobra avtobusni izlet na Krk. Cena 11.500 lir.
- 21. oktobra avtobusni izlet v Zagreb na nogometno tekmo Jugoslavija - Španija. Cena 10.000 lir (vključno vstopnice in sedež na centralni tribuni).
- Od 22. do 29. oktobra izlet v Španijo z letalom in avtobusom (Madrid, Sevilla, Granada, Malaga, Gibraltar). Cena 120.000 lir.
- Od 2. do 4. novembra avtobusni izlet na Mali Lošinj. Cena 20.000 lir.

Informacije in prijave pri potovalnem uradu »Aurora«, Trst, Ul. Ciccone št. 4, telefon 29-243.

ZADNJA POT PIE GERMANIJEVE

Včeraj je številna množica spremljala na zadnjo pot tragično premrlo Pio Germanijevo, mlado tajnico devinsko - nabrežinske občine.

Zalni spreved je krenil iz mrtvašnice tržaške bolnišnice, kjer se je pokojnica 12 dni borila s smrtno. Poškodbe, ki jih je zadobila pri prometni nesreči, ko se je, po opravljeni službi, vračala proti domu, pa so bile prehudе. V Ulici Pietta se je zbrala večja množica prijateljev in znancev Germanijeve ter njene družine. Kolona avtomobilov je nato krenila v Nabrežino, kjer je v župni cerkvi opravil grobne svečanosti škofski kaplan Jakobini. Zalni spreved se je razvil po Nabrežini, od cerkve proti občini, ki jo je Germanijeva v kratki dobi, ko je bila tu zaposlena, srčno vžljubila. Krsto so nosili uslužbenci devinsko - nabrežinske občine; prav tako so občinski uslužbenci nosili venca občinske uprave in uslužbenecv.

Pri nabrežinski osnovni šoli se je zalni spreved ustavil, razvila pa se je druga, še daljša kolona avtomobilov do seslanskega pokopa lišča, kjer so položili krsto začasno v grobnico, dokler ne bo urejena družinska grobnica na nabrežinskem pokopališču. Ob odprtem

grobju je spregovoril župan dr. Legisa, ki je v kratkem, a ganljivem govoru orisal lik pokojnice in vse, kar je v tem kratkem času storila za občinsko upravo.

Sekcija PSDI v Miljah proti gradnji rafinerije

Vodstvo sekcije PSDI v Miljah se je po posvetovanju s pokrajinskim tajništvo stranke odločno izreкло proti gradnji nove petrolejske čistilnice pri Orehu. Sekcija PSDI iz Milj poziva predstavnike stranke, da se z vsemi sredstvi upro proti novim petrolejskim napravam, ki bi porušile že tako ogroženo ekološko ravnovesje in onesnažile okolje v škodo zdravja prebivalstva.

Sinoči so na nevrokirurškem oddelku tržaške bolnišnice sprejeli 22-letnega študenta Carla Pelando iz Ul. Zorutti 21. Po nabrežju je vozil svoj motor, ko je pred njim nenadoma obrnila v levo mini motor 1000, ki jo je upravljal 22-letni Ponceta Claudio iz Ul. Piccardi 68. Zaradi udarca po vsem telesu se bo moral Pelando zdraviti 8 dni, njegovi sopotniki, 20-letni Ani Pertot iz Nabrežne pa so nudili prvo pomoč in jo nato odpustili iz bolnišnice.

DRUGE VESTI NA ŠESTI STRANI

Šolske vesti

Šolski patronat Devin - Nabrežina (Trg sv. Roka št. 105 — 3401 Nabrežina) obvešča osnovnošolske učitelje, ki nameravajo poučevati na šolah s posolskim poukom, da zapade rok za vlaganje tozadevnih prošelj 31. oktobra t. l.

Razstave

V Tržaški knjižarni je razobesil svoje najnovejše slike Boris Zuljan. Vljudo vabljani na ogled razstave, ki bo trajala do konca oktobra.

Tržaški slikar Giovanni Duiz razstavlja v občinski galeriji. Razstava bo odprta do 6. oktobra.

V galeriji »Cartesius« v Ul. Marconi 16, bodo do 12. oktobra imeli v gosteh dela argentinskega slikarja, prvenstveno grafika, Carlosa Pacheca.

V galeriji »La Lanterna« v Ul. sv. Nikolaja 6, razstavlja svoja najnovejša dela tržaški slikar Federico Righi, ki sicer živi in ustvarja v Rimu in ki nikakor ne more pozabiti svojega mesta, saj je od časa do časa gost bolj izbranih tržaških galerij. Razstavljal bo do 19. oktobra.

Galerija »Forum« v Ul. Coroneo 1, je začela novo sezono z razstavo, ki jo pripravljajo umetniška skupina »2x GO«. Gre za skupino slikarjev iz stare in Nove Gorice, ki skupno prirejajo podobne manifestacije enkrat na tej drugi na oni strani meje.

RAZSTAVA OJLNATIH SLIK S KRASKIM MOTIVOM
V Katoliškem domu v Zgoniku razstavlja Robert Daneu. Razstava bo odprta do 10. oktobra vsak dan od 15. do 20. ure.

Izleti

PD »Ivan Grbec« v Šklednju priredi 7. oktobra izlet v Pulj in okolico. Vpisovanje vsak dan od 17. do 18. ure v društvenih prostorih.

Prosvetno društvo »Tabor Opčine« priredi v nedeljo, 7. oktobra izlet v Beneško Slovenijo. Vpisovanje v trgovini s pohištvom Rener, Proskeška ulica, od 2. oktobra dalje. Odhod izpred Prosvetnega doma.

Slovensko planinsko društvo Trst, priredi 14. oktobra t. l. izlet v evropskega primorja na Platak. Neplaninci se bodo lahko ustavili v planinskem domu »Partizan« na Plataku, 1111 m nad morskovo višino. Za planince bosta dve varianti:

1. dve uri hoda od Plataka na Snježnik 1.506 m;
2. avtobus bo peljal še 3 km na prejšnjo Snježnik. Od tu 4 ure hoda čez Gušnice in Medjurn na Snježnik s povratkom na Platak. V primeru slabega vremena bo ogled jezer pri Lokvah na Hrvaškem. Informacije pri tov. Norci v Ul. Geppa 9.

Včeraj - danes

Danes, SREDA, 3. oktobra
TEREZIJA
Sonce vzhde ob 6.06 in zatone ob 17.42 — Dolžina dneva 11.36 — Luna vzhde ob 13.04 in zatone ob 21.49.
Jutri, ČETRTEK, 4. oktobra
FRANCISKE

Vreme včeraj: najvišja temperatura 22,5, najnižja 15,4, ob 19. uri 19,9 stopinje, zračni pritisk 1020,7 mm rahlo narašča, veter 6 km na ur vzhodno, vlaga 66-odstotna, nebo 2/10 pooblačeno, morje skoraj mirno, temperatura morja 19,6 stopinje.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN

(od 13. do 16. ure)
A. Barbo, Trg Garibaldi 4, Di Greta, Ul. Bonomea 93, Godina ALL'IGEA, Ul. Ginnastica 6, S. Luigi, Ul. Felluga 46 (Sv. Alojzij).
NOCNA SLUŽBA LEKARN (od 19.30 do 8.30)
All'Alabarda, Ul. Istria 7, Al Garena, Ul. S. Ciliro 36 (Sv. Ivan), Dr. Leitenburg, Trg S. Giovanni 5, Miz-zau, Trg Venezia 2.

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
TRST - U. F. BIZZI 10 - 38-101-38-045

URADNI TEČAJI BANKOVCEV

Ameriški dolar	591,50
Funt šterling	1.428,—
Švicarski frank	197,—
Francoski frank	137,—
Nemška marka	245,—
Avstrijski šiling	32,90
Dinari: debeli	40,—
drobni	40,—

MENJALNICA vseh tujih valut

Sporočamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče in nono

Gledališča

STALNO
SLOVENSKO GLEDALIŠČE - Trst
Prosimo lanske abonente, da potrdijo abonma se danes, 3. oktobra.

TEATRO STABILE
V teh dneh se v gledališču Rossetti pospešeno nadaljuje priprave za uprizoritev Zuckmayrjevega dela »Il Capitano di Kopernik«. To delo bodo danes, 3. oktobra, prikazali na pobudo Nemškega kulturnega inštituta tudi v filmski verziji. Film »Kopernik« so namreč predstavili pred mnogimi leti na bienalu v Benetkah. Za dramsko uprizoritev, ki bo 16. oktobra pa je vodstvo tržaškega »Teatra stabile« povabilo na premiero avtorja dela Karla Zuckmayerja.

Pri osrednji blagajni v Pasaji Protti pa se medtem nadaljuje rezervacije abonmajev.

Kino

Cirkus Medrano — Naselje sv. Sergija — leti. 824060. Danes dve predstavi ob 16.30 in 21.30. Obisk otroškega vrta vsak dan od 10. ure dalje.

Nazionale 16.00 »L'amante giovane«. M. Gyobert. Barvni film.
Excelstor 15.30 »Una breve vacanza«. Barvni film. Florinda Bolkan, Renato Salvatori.

Grattacielo 16.00 »Un ufficiale non si arrende mai nemmeno di fronte all'evidenza«. Firmato colonello Buttiglione. Barvni film.

Fenice 15.00 »Tony Arzenta«. Igra Alain Delon. Barvni film.

Eden 16.30 »La ragazza fuori strada«. Igra Zeudi Araya. Barvni film. Prepovedano mladini pod 14. letom.

Ritz 16.00 »Valdez il mezzosangue«. Igra Charles Bronson. Barvni film. Aurora 16.30 »Prenzi i soldi e scappa«. Igra Woody Allen. Barvni film.

Capitol 16.30 »Malizia«. L. Antonelli. Barvni film. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Cristallo 16.30 »L'ignara dalla lingua

Iz
sosedne
Avstrije

Koroški Slovenci odločno odklanjajo ugotavljanje manjšine

Nedolgo tega je na Dunaju spet zasedala tako imenovana ekspertna komisija, ki jo je kancler Kreisky imenoval lani za obravnavanje vprašanj 3. odstavka člena 7 državne pogodbe. Ker še ni uspela odstraniti vseh nesoglasij, bo komisija 22. oktobra nadaljevala razpravo, vendar je že zdaj postalo marsikaj znanega, kar se kuha v teh krogih.

Avstriji očitno gre predvsem za to, da bi našla neko pot, po kateri bi ugodila zahtevam nemških nacionalistov po ugotavljanju manjšine, ne da bi zaradi tega povsem izgubila obraz v mednarodni javnosti ter se razkrinkala s svojo protimanjšnisko politiko. Izgleda, da vidijo tako možnost v obliki posebnega popraševanja, pri katerem bi ugotavljali »družinski jezik« vseh koroških prebivalstva. Na podlagi takega ugotavljanja bi potlagi določili, v katerih občinah oziroma krajih naj velja manjšinska zaščita po člu 7. Med razpravo v komisiji je bilo zastopano mnenje, da bi tako ugotavljanje izvajali v krajših presledkih, namreč vsakič pet let, medtem ko predvideva zakon redna ljudska štetja le vsakič deset let. Po časopisnih vesteh pa so v komisiji obravnavali tudi vprašanje nove občinske strukture na Koroškem ter so se strokovnjaki izrekli za to, da je pri izvedbi člena 7 treba upoštevati občinske meje iz leta 1955.

V zvezi zasedanjem komisije je bila od strani urada zveznega kanclerja objavljeno, da glede oblike ugotavljanja se niso sprejeli nobene odločitve in da bo komisija zato 22. oktobra nadaljevala toz-

devno razpravo. Nato bo svoje zaključke predložila kontaktnemu komiteju, v katerem so predstavniki zvezne in deželne vlade ter osrednjih organizacij koroških Slovencev. Zanimiva je izjava, da bo kontaktni komitej obravnaval vsa vprašanja slovenske narodnostne skupnosti, medtem ko ekspertna komisija razpravlja samo o vprašanjih, ki so povezana s 3. odstavkom člena 7 državne pogodbe.

Seja ekspertne komisije je torej spet postavila v ospredje vprašanje ugotavljanja manjšine. Pri tem je vsekakor značilno, da je najnovejši predlog ekspertne komisije pozdravila ravno FPÖ. Hkrati je po svojem koroškem predstniku kot »povsem nesprejemljivo« odklonila teritorialno načelo, v katerem koroški Slovenci po besedi in duhu državne pogodbe vidijo edino sprejemljivo podlago za izvajanje določil člena 7 in zato dosledno odklanjajo vsa kršna oblika ugotavljanja manjšine. Stališče svobodnjakov nikakor ne preseneča, saj se FPÖ že vsa leta poleg tako imenovanih »domovinskih organizacij« najbolj odločno zavzema za preštevane koroških Slovencev.

Novo tudi ni mnenje FPÖ o vprašanju ugotavljanja manjšine, pač pa je treba odločno zavrniti Bacherjevo skrajno že grozljivo zahtevo, da mora manjšina pokazati

»pripravljenost za kompromise«. V konkretnem primeru to namreč pomeni, da bi morali koroški Slovenci sprejeti in morda celo pozdraviti vsiljeno ugotavljanje, s tem pa priznati in potrditi »uspehe«, ki jih je dosegla Avstrija s polstoletnim prakticiranjem politike raznarodovanja in neizpolnjevanja mednarodnih obveznosti. SPÖ se o vprašanju ugotavljanja, v katerem je doslej zavzemala odklonilno stališče, še ni izjavila. Vendar pa izjava novega predsednika Wagnerja, češ da bodo socialisti skušali v tem vprašanju doseči sporazum z drugimi strankami, ob znanih stališčih ÖVO in FPÖ nakazuje možnost, da se bo tudi SPÖ oddaljila od svojega dosedanjega načelnega stališča in se bo v duhu »kompromisne pripravljenosti« zaslala na skupni liniji s tistimi, ki hočejo narodnostno vprašanje še naprej obravnavati po stari preizkušeni praksi, ko je v krogu pristojnih poleg vlade in deželne zbornice vedno zavzemal enakopravno in navadno najbolj odločno mesto Heimdienst s svojimi privrsci. Dejstvo, da je kancler Kreisky konec predpreteklega tedna, tako rekoč na predvečer zasedanja ekspertne komisije, sprejel predsednika Heimdienstista, v tej zvezi vsekakor dobiva posebno obseležje.

(Iz »Slovenskega vestnika«)

NA FILMSKIH PLATNIH

Izredno dober film Josepha Loseya «A Doll's House» (Casa di bambola)

Horoskop

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Ne zanašajte se preveč na nasvete drugih ali na tujo naklonjenost. Svoje načrte boste spremenili. BIK (od 21.4. do 20.5.) Vaše delo bo precej razgibano, zaradi česar se raje izogibajte nevednosti, da ne boste zabredli v težave.

DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.) Dan ne bo primeren za ambiciozne osebe. Kljub težavnemu položaju boste rešili svoje probleme. RAK (od 23.6. do 22.7.) Bolje bo, če pregledate neko vprašanje in začnete s pogajanjem. Zdi se, da boste končno dosegli sporazum.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Če boste v sebi zadržali pretiran ponos, boste lahko na miren način rešili neki problem, ki je za sedaj neresljiv.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Mnogo bo razveselilo neko presenečenje. Preživeli boste lep večer v prijetni družbi prijateljev.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Upoštevajte zanimive predloge in mnenja, ki vam bodo v kratkem prav prišli. Ne razburjajte se. SKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Z večjim navdušenjem se lotite svojega dela in se ne zanašajte na to, da bodo vaš posel opravili sodelavci.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Vaša zaskrbljenost se bo razblijala, ko boste dosegli manjši uspeh. Najavlja se vam prijetno presenečenje.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Ne bodite preveč zadržani, če želite skleniti neko prijateljstvo, ki naj bi se razvilo v čustveno vez. Nervoza.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Sodelavec, ki se je zaradi manjšega nesporazuma oddaljil od vas, vam bo pomagal do uspeha.

RBI (od 20.2. do 20.3.) Po nekem dogodku se boste spomnili minulih dni z obžalovanjem. Boste previdni v izražanju.

V Milanu sem videl premiero filma, ki še ni izšel v Trstu in za katerega se bojim, da bo moral precej čakati na tržisko premiero. Gre za zadnje delo režiserja Josepha Loseya »A Doll's House« (Casa di bambola, 1973).

Po splošno priznani mojstrovini »The Go - Between« (Messaggero d'amore) je Losey režiral film, ki ni navdušil kritike, a je po mojem mnenju prav takšna mojstrovina. Mislim na »The Assassination of Trotsky« (L'assassinio di Trotsky). Med pripravljanimi ekranizacijami Proustove »Recherches«, za katero pripravlja scenarij najboljši Loseyev sodelavec - scenarist Harold Pinter (pregledal ga je že Proustov učence Samuel Beckett), je Losey režiral to ekranizacijo Ibsenove »Nora«. Poslužil se je zanj nekaterih sodelavcev filma »The Go - Between«: Geryja Fischerja za fotografijo, Michela Le-granda za glasbo, Edwarda Fozza

za interpretacijo (medtem ko je Delphine Seyrig že nastopala v nekem prejšnjem filmu, »Accidents«). Scenarij je tokrat pripravil David Mercer. Ostali igralci so Jane Fonda, David Warner, Trevor Howard.

»A Doll's House« je kritika sprejela še bolj negativno kot film o umoru Trockega. Tudi tokrat nimam (in s tem se strinja najbolj občutljiva francoska kritika), da je Loseyev film, če ne med najboljšimi režiserjevimi, vsekakor mojstrsko, zelo pomembno delo. Losey se je odločil za čim zvestejšo ekranizacijo Ibsenovega poskusa takojšnje aktualizacije. Zato njegova Nora ni predhodnica ženskega upora, je le občutljiva in sladka ženska, ki se iz osebnih izkušnje približa k zavesti omejenosti družinske ustanove. Losey hoče tako rekoč izlučiti iz Ibsenovega teksta, brez interpolacij, pri-

Jane Fonda, David Warner, Trevor Howard in Delphine Seyrig v prizoru Loseyevga filma »A Doll's House«

kaz realnosti, ki velja še danes in je obenem točno historiziran. Mnogi so zato kritizirali zasedbo Jane Fonda; Losey sam je priznal, da je Fondaova drugače pojmovala Nora kot on, videla je v njej upornico, kakršna je sama. Zato občutno in interpretaciji Jane Fonde nekaj zatreja. Losey je verjetno namreč brzdal. Gre vendar po mojem mnenju za zelo vitalno protislovje, ki film še bolj obogati.

Presenetljivo je, kako je Losey uspešno brez forsiranja izlučil iz Ibsenove igre toliko motivov, ki so od vselej prisotni v njegovem opusu. Gre predvsem za tri motive: življenje para oziroma odnos med moškim in žensko ter z njim povezana rivaliteta med moškimi; ekonomska odvisnost posameznika, se pravi njegova razredna pripadnost; motiv smrti. Vse to doživim v tem filmu razvoj oziroma na prejšnji Loseyev opus, doživim pa predvsem predelavo v bolj umirjenem tonu, kot smo ga poznali n.p.r. v »The Go - Between«. Film ima morda tri ključne momente: odkritje prikritih ljubezni (ki jo vendar le občutimo) družinskega zdravnika Torvalda do Nore in njegov samotni umik v smrt, potem ko se za Nora z odkritim nič ni spremenilo (njen mož pa ob doktorjevem umiku čuti, kako samota in smrt premeta vsakomur, ter se hoče prepričati, da ga odnosi z Noro rešuje samote); odkrite Kristine in Krogstad (D. Seyrig in E. Foz), da se spet veže v odnos, kar predstavlja menda varianto »zvestavi v starosti« protagonista v »The Go - Between«; in končno moment, ko Nora odloči, da zapusti moža (tudi tu se pojavi želja po preroditvi, katere je izraz preromenjen odno-). Trije momenti, vključeni v splošno umirjeni ton filma, daje-

jo zadnjemu Loseyevemu delu pomembno vlogo v okviru sodobne kulture. Po filmih, v katerih je največ občutil vpliv dekadence (»La scogliera dei desideri/Boom« in »Cerimonia segreta«; »Caccia sadica / Figures in a Landscape« predstavlja prehod k nadaljnji fazi), je Loseyeva umetnost prevzela bolj empirično dimenzijo. Če je »The Go - Between« razredno utemeljevala toliko motivov sodobne umetnosti (od alienacije do osrednje vloge ljubezenskega izkustva), če je »Umor Trockega« namigoval na preseganje razdora med utopijo in konkretno realnostjo, predstavlja morda »A Doll's House« trezno, skrajno racionalizirano (v najboljšem pomenu besede) prikazovanje različnih možnosti razvoja osebnih doživetij v sodobni realnosti.

Pomanjkanje »nezvestne« komponente, ki je po mojem mnenju nekaterih značilna za Ibsena in za vso literaturo prejšnjega stoletja, je verjetno potrebna značilnost te faze Loseyevga ustvarjanja (čeprav je Losey skušal razviti vse potencialnosti Ibsenove drame, vključno njene nezvestne prvine, vključno tudi njeno erotično silo). Kakšna bo po tem filmu Loseyeva ekranizacija Proustove »Recherches«?

SERGIJ GRMEK

Elisabeth Taylor prodaja velik, 69-karati diamant, ki ji ga je za njen 40. rojstni dan poklonil njen mož, Richard Burton. Za dva milijona dolarjev ga želi kupiti eden od največjih pariških draguljarjev, Carter, ki je diamant Burtonu tudi prodal, vendar za dvakrat manjšo ceno. Prodaja diamanta naj bi bila ena največjih spornih točk med Burtonom in Liz, ki se nameravata ločiti.

V Turinu je minister Coppo v soboto dopoldne, 23. t.m., otvoril Salon tehnike. Obenem se vrši v velesejskih prostorih tudi 10. mednarodni koroški velesejem, ki prvi daje napotke in prikazuje ljubiteljem gora novosti bližjosti se zime. Razdeljen je na osem oddelkov in obravnava vsa področja gorstva, od literature, alpskega cvetja in visokogorskega živalstva, do raznih smučarskih vlečnic in kabin. Obiskovalce seznanja tudi z gorskimi organizacijami, ledeniškiimi, plezalnimi, smučarskimi itd. Velike novosti sicer ni bilo opaziti. Najbogatejša je bila razstava letošnje zimске mode. Uveljavljajo se enodelne smučarske obleke, barve pa predstavljajo pravo odkritje, očala so razdeljena na štiri barvne pasove z ogledalom od zunaj. Smučarske čepice so pisane in prav takšne so tudi vetrovke. Čeprav so lansko leto tovarne usnja veliko zapravile za reklamo usnjenih čevljev, se je na tem velesejmu pokazalo, da jim to ni uspelo. Tovarne sučarskih čevljev so namreč razstavile skoraj izključno plastične čevlje, ki bodo brez dvoma zadovoljili še tako zahtevnega smučarja. Poleg tega stanejo najboljše takšni čevlji 50.000 lir in so torej pravo nasprotje z ostalimi športnimi artikli, ki imajo pravi vrtočevalne cene. Med smučmi so bile zastopane vse tovarne razen tovarne Fischer. Novost predstavljajo persenco »formula uno« in »numero uno« ter še lanksetne Rossignolo smuči rock 550 in 650.

Razstavljena je bila seveda tudi in aerodinamična čelada s posebnimi palicami. Vojaško osebo je razstavilo helikopter s šotiri in opremo gospoda Manzina, s katero je Italijanska himalajska odprava zavzela najvišjo goro sveta. Na odprtem sta bili prikazani še nekakšna alpska telovadnica in pa smučarska plastična progna.

L. I.

S proslave goriške fronte v Sovodnjah

Na levi zgornji sliki Nonet iz Sovodnji, ki je pod vodstvom Zdravka Petejana zapel žrtvam pri spomeniku padlim. Pod njo meški pevski zbor pod vodstvom Zdravka Klanjščka, ki je nastopil v Kulturnem domu. Zgoraj članica stalnega gledališča iz Trsta, Leli Nakrstova, med recitacijo

10. mednarodni gorski velesejem

V Turinu je minister Coppo v soboto dopoldne, 23. t.m., otvoril Salon tehnike. Obenem se vrši v velesejskih prostorih tudi 10. mednarodni koroški velesejem, ki prvi daje napotke in prikazuje ljubiteljem gora novosti bližjosti se zime. Razdeljen je na osem oddelkov in obravnava vsa področja gorstva, od literature, alpskega cvetja in visokogorskega živalstva, do raznih smučarskih vlečnic in kabin. Obiskovalce seznanja tudi z gorskimi organizacijami, ledeniškiimi, plezalnimi, smučarskimi itd. Velike novosti sicer ni bilo opaziti. Najbogatejša je bila razstava letošnje zimске mode. Uveljavljajo se enodelne smučarske obleke, barve pa predstavljajo pravo odkritje, očala so razdeljena na štiri barvne pasove z ogledalom od zunaj. Smučarske čepice so pisane in prav takšne so tudi vetrovke. Čeprav so lansko leto tovarne usnja veliko zapravile za reklamo usnjenih čevljev, se je na tem velesejmu pokazalo, da jim to ni uspelo. Tovarne sučarskih čevljev so namreč razstavile skoraj izključno plastične čevlje, ki bodo brez dvoma zadovoljili še tako zahtevnega smučarja. Poleg tega stanejo najboljše takšni čevlji 50.000 lir in so torej pravo nasprotje z ostalimi športnimi artikli, ki imajo pravi vrtočevalne cene. Med smučmi so bile zastopane vse tovarne razen tovarne Fischer. Novost predstavljajo persenco »formula uno« in »numero uno« ter še lanksetne Rossignolo smuči rock 550 in 650.

Razstavljena je bila seveda tudi in aerodinamična čelada s posebnimi palicami. Vojaško osebo je razstavilo helikopter s šotiri in opremo gospoda Manzina, s katero je Italijanska himalajska odprava zavzela najvišjo goro sveta. Na odprtem sta bili prikazani še nekakšna alpska telovadnica in pa smučarska plastična progna.

L. I.

RADIO VELESEJ

SREDA, 3. OKTOBRA 1973

ITALIJANSKA TELEVIZIJA

PRVI KANAL

- 17.00 Program za najmlajše I. MONTI DI VETRO TV film Tretje nadaljevanje
- 17.30 Napoved časa DNEVNIK
- 17.45 Program za otroke GIRO DEL MONDO IN 7 TV: CANADA Addio, vento della prateria Tretje nadaljevanje
- 19.45 SPORTNE VESTI Napoved časa, Italijanske kronike, Vremenska slika
- 20.30 DNEVNIK
- 21.00 JEZIK, BRANJE IN PISANJE Razvoj italijanskega jezika kot ga prikazujejo Tullio De Mauro, Umberto Eco in Piero Nelli. Četrto nadaljevanje Glede spektakularnosti bo to morda najbolj zgoščeno nadaljevanje celotnega ciklusa. »Pripoved« o italijanskem jeziku, ki jo vodi Piero Nelli s Tulliom De Mauirom, Umbertoom Ecom in Enzom Sicilianom, prehaja v XX. stoletje. Smo v prvi svetovni vojni: na fronti, v okopih žive, trpe in umirajo skupaj Italijani iz najrazličnejših pokrajin. Zapreko narečij je težko premagati, pojavi se celo povsem nov besednjak, v katerem je naleteči na besede kot »naia« »ghirba«, »imboscato«. Časnik pogostoma le s težavo uspejo, da jih vojaki razume. Edinele pesmi združujejo vse, zakaj v njih so preproste italijanske besede, ki jih razumejo vsi. Popolnoma drugačna je vojna, ko opevajo nekateri pesniki, zlasti D'Annunzio. Jezik začneja postajati »rimski«, z »imperialnim« prizvokom, nastopilo je fašistično obdobje.
- 22.00 SPORTNA SREDA
- 23.00 DNEVNIK Napoved vremena in sport

DRUGI KANAL

- 21.00 DNEVNIK
- 21.20 RICORDO DI UN MAESTRO: JOHN FORD Sfida infernale Film v režiji Johna Forda. Igrajo Henry Fonda, Linda Darnell, Victor Mature, Walter Brennan, Tim Holt, Ward Bond, Cathy Downs, Alan Mowbray, John Ireland in Jane Darwell. Režiser John Ford v tem westernu iz l. 1946, ki ga smatrajo za enega njegovih najboljših, znova poudarja svojo privrženost kroniki in folkloru ameriške epopeje »velikega pohoda« proti zahodu. Zanima ga glasba, ne samo pesem, po kateri je film naslovljen, in zanimajo ga dogodki tega obdobja, osebnosti. Dogodek, na katerem sloni film, je avtentičen. Gre za zelo zano in krvavo zgodbo spopada, do katerega je prišlo pri O.K. Corral v Tombstonu, v Arizoni.

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA

- 8.30 11.00 TV v soli
- 16.40 Otrskoti spored
- 16.55 Zasedanje splošnega zbora skupščine SR Slovenije ob 30 letnici zbora obdoneslencev slovenskega naroda v Kočevju — Prenos iz skupščine
- 18.10 OZORNIK
- 18.25 NA SEDMI STEZI Športna oddaja
- 18.45 ARHITEKTURA IN DRUŽBA: Stanovanje
- 19.20 KAJ HOČEMO: Ob ustavnih in kongresnih razpravah Oddaja bo tokrat posvečena kongresni tematiki, ki se povezuje tudi z ustavno razpravo. Obravnavan bo tisti del kongresne tematike, ki govori o potrebi večjega uveljavljanja znanosti v praksi. Prvi del te oddaje bo obsegal pogovore v nekaterih delovnih organizacijah, v drugem delu pa bosta dosedaj praksi in naloge za prihodnje komentirala članica sekretariata CK ZKS Danica Jurković in predsednik raziskovalne skupnosti Slovenije dr. Pirkmajer.
- 19.45 KOZMETIČNO OGLEDALO Barvna oddaja
- 20.00 TV DNEVNIK
- 20.35 Film tedna: Z MACETAMI V NAPAD Režija Manuel Octavio Gomez. V glavnih vlogah nastopajo: Iralia Auren, Miguel Benavides, René de la Cruz in Adolfo Llauro. Po poletnem, bolj lahkotnem programu, je za jesenske srede zvečer jugoslovanska televizija pripravila izbor filmov pod naslovom Film tedna. Programsko izhodišče za ta izbor je izjemna kakovost. Prikazana bodo klasična dela sedme umetnosti, dela manj znanih kinematografij kot latinskoameriške, azijske, afriške, skandinavske, vzhodnoevropske. Kot prvi bo kubanski film, ki je pri nas skoraj neznan; sicer pa že kar nekaj časa na različnih festivalih opozarja na svoje posebne, za male kinematografije značilne lastnosti, ki jih označuje navdušenje za delo, zagnanost, s katero nadomešča pomanjkljivo znanje in pomanjkljivo tehnično opremljenost.
- 22.10 GLASBENI NOKTURNO M. Ravel: Bolero
- 22.25 POROČILA
- KOPRSKA BARVNA TELEVIZIJA
- 20.00 Risanka
- 20.15 POROČILA
- 20.30 Nogomet Mednarodno srečanje Narodna glasba Ansambel Brano Hronco

TRST A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila: 7.05 Jutranja glasba; 11.35 Opoldne z vami; 13.30 Glasba po željah; 18.30 Koncert; 18.55 Blues melodije; 19.10 Higiena in zdravje; 19.20 Zbori in folklor; 20.00 Sport; 20.35 Simf. koncert; 22.25 Zabavna glasba.

TRST

12.10 Plošče; 12.15 in 14.30 Deželne kronike; 16.05 Koncert; 19.30 Deželne kronike.

KOPER

7.30, 8.30, 12.30, 14.30, 17.30, 18.30, 21.30, 23.30 Poročila; 7.15 Glasba za dobro jutro; 9.10 Otrskosti; 9.30 Glasbeno-govorni spored; 10.00 Program za otroke; 10.35 Glasbeni intermezzo; 10.45 Vanna; 11.45 Orkester Raul Casadei; 12.00 Glasba po željah; 14.00 Aktualnost; 14.10 Plošče; 14.10 Mini juke box; 15.00 Znanstvena oddaja; 15.15 Simf. skladbe; 15.55 Plošče; 16.40 Ustvarje pevec; 17.00 Ansambli in pevci na rodnozabavne glasbe; 17.45 Mladi izvajalci; 18.00 Poveške na tekočem traku; 19.00 Iz priljubljene opere; 19.30 Prenos RL: 20.00 Dober večer v glasbi; 22.00 Pop jazz; 22.35 Glasba za lahko noč.

NACIONALNI PROGRAM

7.00, 8.00, 13.00, 20.00 Poročila; 7.10 Jutranja glasba; 8.30 Poveške; 9.15 Vi in jaz; 11.30 Cetrli program; 13.10 Glasbeno-govorni program; 15.10 Poveške za mlade; 17.05 »Sončnica«; 18.55 TV glasba; 20.20 »Andata e ritorno« z Mino.

II. PROGRAM

7.30, 8.30, 13.30, 19.30 Poročila; 7.40 Vanna Brosio in New Trolls; 8.40 Kako in zakaj?; 8.55 Resna

glasba; 9.50 Amore e ginnastica — nadaljevanje; 10.35 Na vaši strani; 12.40 Opravljivi; 13.50 Kako in zakaj?; 14.40 Popevke; 15.00 Plošče; 15.40 Glasbeno-govorni spored; 17.50 Chiamate Roma 3131; 20.55 Nogometna tekma.

III. PROGRAM

10.00 Koncert; 11.40 Sodobna ital. glasba; 13.30 Glasbeni intermezzo; 14.30 Portret avtorja; 19.15 Večerni koncert; 21.30 Na sporedu je Bach.

SLOVENIJA

8.00, 9.00, 10.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.30, 20.00, 23.00, 24.00 Poročila in vremenska napoved; 8.10 Glasbena matineja; 9.05 Nenavadni pogovori; 9.25 Mladinski zbori pri nas in po svetu; 9.40 Zgradba marksističnega mišljenja; 20.15 Za mlado in staro iz praviljenega sveta; 11.00 Turistični napotki za naše goste iz tujine; 11.20 Z nami doma in na poti; 12.10 Melodije za opoldne; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Od vasi do vasi; 13.30 Priporočajo vam...; 14.10 Poje Ženski kvartet; 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.30 Glasbeni intermezzo; 15.40 Majhen recital flavtista Borisa Čapme; 16.00 »Loto vrtljaki«; 17.10 Operni koncert; 18.20 Listi iz pop albuma; 18.45 Naš gost; 19.00 Glasba noč, otroci!; 19.15 Glasbene razglednice; 20.00 Koncert Simfoničnega orkestra RTV Ljubljana (stereo) — dirigent Sam Hubad, solist Walter Kamper - klavir; 21.30 Vedno lepe melodije; 22.15 Revija popevk; 23.05 Literarni nokturno; E.B. Browning; Portugiški soneti; 23.15 Plesni zvoki.

JANKO JERI - GORAZD KUŠEJ:

Slovenska narodnostna skupnost v Italiji

Nekatere prvine njenega pravnega položaja, tudi v primerjavi s položajem nemške in francoske manjšine

7.

Očitno so torej skušali že vnaprej »zavezati roke« deželi, da bi lahko širše ukrepala v prihodnosti slovenskega varstva slovenski deželavci. Tako torej poseben statut dežele Furlanije - Julijske krajine pravno v ničemer ni pripeljal k posebnemu varstvu slovenske narodnostne skupnosti ter njenih etničnih in kulturnih značilnosti. Italijanski izdelec za ustavno pravo L. Paladini med drugim ugotavlja, da se »eratio« obravnavanja posebne Aoste, kjer je na primer že 38. člen statuta (ustavni zakon št. 4, z dne 26. februarja 1948) določa, da je francoski jezik izenačen (pacificato) z italijanskim in da so lahko javni dokumenti napisani v enem ali drugem jeziku z izjemo aktov sodnih oblasti. Poleg tega nalaga državi administraciji obveznost, da zaposli v deželi funkcionarje, ki so od tod po rodu in ki znajo francoski jezik. Poleg tega vsebuje še druga poročila, posebej na šolskem področju, saj 39. člen za vseh stopenj in deželni pristojnosti uvaja paritetno podlago pouka (polovico v italijanskim), 40. člen pa dolo-

ča, da je treba učne programe prilagoditi lokalnim potrebam. Ustavni zakon (št. 5, z dne 26. februarja 1948) za Tridentinsko - Zgornje Poadižje pa celotno deželo poglavlje (členi 84, 85, 86 in 87) posveča uporabi nemškega oziroma ladinskega jezika in ustreznim toponomastiki. (26).

Ze iz teh delnih primerjav je razvidno, da so imeli državni zakonodajni organi že pred petindvajsetimi leti, ko sta bila sprejeta ustavna zakona za Dolino Aoste in Tridentinsko - Zgornje Poadižje, politično in pravno sorazmerno dokaj jasno opredeljene napore glede uveljavitve šestega člena ustave republike. Sicer pa so italijanski uradni krogi ob sprejemanju »južnoitalskega paketa« med drugim opozorili, da to ravnanje ni nemara nekakšno izjema, marveč uveljavitve šestega člena ustave republike, ki se je zavežala, da bo med drugim z ustreznimi predpisi (con apposite norme) ščitila jezikovne manjšine. Predsednik vlade E. Colombo je še posebej opozoril,

da ti ukrepi niso v nasprotju z enakopravnostjo, marveč da uveljavljajo načelo stvarne enakopravnosti (eguaglianza sostanziale). (27) Če sprejmemo načelo (pač ni razloga, da bi ga zavracali) o »nedeljivosti« manjšinskih pravic, se ni mogoče sprijazniti s kakršnimkoli »klasificiranjem« manjšin, in torej pravno in moralno niso dopustne kvalitete (vsebinske) razlike med posameznimi etničnimi skupnostmi ne glede na njihovo številčnost, kolikor gre za uživanje poglavitnih manjšinskih pravic, kakršne so med drugim avtonomno šolstvo v materinem jeziku, veštrsko zagotovljena pravica do uporabe lastnega jezika v javnosti, ustrezen, se pravi v primerjavi z večinskimi narodom nediskriminiran gospodarsko - socialni razvoj, poročila za ohranitev naseljenosti prostora, kulturnih in drugih etnično samobitnost ohranjajočih izročil. Kolikor bi skušali poprek oceniti prakso ustreznih italijanskih organov glede ravnanja z manjšinami po koncu zadnje vojne, pa je predvsem značilno, da je državni zakonodajalec že takoj po koncu vojne (1945), upoštevajoč zunanje in notranje dejavnike, menil, da je potrebno, da s posebnimi zakonodajnimi ukrepi zaščiti državljane »francoskega nemškega in ladinskega jezika« in da torej segajo zametki dvojnega ravnanja v škodo avtohtonega slovenskega prebivalstva že skoraj trideset let nazaj, pri čemer pa se je ta »dvajstost« le slabšala in je šele v zadnjem času (kot pomembnejše prelomnice) je mogoče vzeti leto 1965) bolj se je zavežala, da bo med drugim z ustreznimi predpisi (con apposite norme) ščitila jezikovne manjšine. Predsednik vlade E. Colombo je še posebej opozoril,

NAPET POLOŽAJ V PARMSKI KAZNILNICI

Luciano Lutring z dvema talcema zabarikadiran v svoji celici

«Solist brzostrelke» grozi, da bo ubil sojetnika in se obesil, če mu italijansko sodstvo ne zagotovi, da ga ne bo izročilo francoski policiji

PARMA, 2. — Položaj v parmski kaznili postaja iz ure v uro bolj dramatičen: znani bandit Luciano Lutring se je zabarikadiriral v celico z dvema jetnikoma in grozi, da ju bo ubil, sam pa se bo obesil, če pristojni organi ne bodo ugodili njegovi zahtevi, naj ga ne izročijo francoski policiji. Da bi podkrepil z dejstvi svojo grožnjo je bandit obesil na okno svoje celice zanko, ki grozljivo binglja v opomin policiji.

Lutring se je zabarikadiriral v celico včeraj. Po pogovoru z javnim tožilem dr. Cilentom in s svojim odvetnikom Deciom Bozzinjem (ki ga brani skupaj z odvetnikom Mariom Leonejem) je kaznilo, da se je zapornik nekoliko umiril. Danes pa se je položaj spet zaostрил, saj Lutring zavrača dialog z vsakomur. Iz ure v uro prikaže v parmski kaznili banditovo ženo Eliso Candido Lutring, na katero je jetnik zelo navezan. Vodstvo kaznilnice upa, da ga bo prisotnost sopogre vsaj delno pomirila in da ne bo uresničil svoje grožnje.

Luciano Lutring, «solist brzostrelke», je bil obsojen v Franciji na 20 let zapor zaradi ropanja in poskusa umora. Konec pomladi so ga francoski policisti izročili ita-

PRVIČ PO 15 DNEH

Še en primer okužbe odkrit v Neaplju

Po mnenju zdravstvenih oblasti je kritična faza epidemije kolere mimo

NEAPELJ, 2. — V Neaplju so ugotovili še en primer obolenja za kolero. Gre za 36-letnega kmeta Nicolò D'Aiella, katerega so sprejeli v bolnišnico za kužne bolezni Cotugno v nedeljo. Po izjavi zdravnikov kaže, da se je v teh dneh bolnikovo zdravstveno stanje znatno izboljšalo.

Število ljudi, ki so zboleli za kolero, je tako naraslo na 127 od 859 ljudi, ki so se od začetka epidemije zatekli v bolnišnico. Od teh je 19 pacientov umrlo, 761 pa je okrevalo. Med 80 pacienti, ki so se v neapeljski bolnišnici za nalezljive bolezni je tudi 11 zdravih nosilcev vibriosa kolere.

Kljub novemu primeru kužnega obolenja pa je po mnenju neapeljskih zdravstvenih oblasti kritična faza epidemije mimo. D'Aiello je prvi primer obolenja za kolero, ki ga zabeležijo v Neaplju od 15. septembra. Najbolj pereče je še vedno vprašanje zdravih nosilcev, katerih ni tako lahko odkriti in pravočasno zdraviti. V ta namen so službenici občinskega urada za zdravstvo analizirali nekatere vzorce odplak. Dejstvo, da niso našli vibriosa kolere je po mnenju zdravstvenih oblasti nadobudno, kar naj bi pomenilo, da so zajeli epidemijo.

Zadeva Watergate

NEW YORK, 2. — Bivši odvetnik ameriškega zakladnega ministrstva Donald Segretti je pred washingtonskim okrajnim sodnikom priznal, da je kriv rovarjenja in deljenja protizakonitih političnih dokumentov.

Leta 1971 je Segretti postal funkcionar Nixonovega volilnega odbora. Najel ga je predsednikov osebni tajnik Dwight Chapin, plačeval pa Nixonov osebni odvetnik Herbert Kalmbach. Leto dni pozneje ob prijliki primarnih volitev v Kaliforniji je skupaj z mladim aktivistom republikanske stranke delil med volilni ponarejen pismo, v katerem naj bi demokratični senator Muskie blatil svojo demokratsko tekmo Humphreya in Jacksona. Tako sta skušala prikazati volilec Muskieja, ki so ga republikanci imeli za najnevarnejšega Nixonovega tekmeča, kot izpriznjega politika, ki se je poslužil katerega koli orožja, da bi zmagal.

PO MNENJU ZNANSTVENIKOV MEDNARODNE USTANOVE ZA NAPREDEK

Olje učinkovito orožje proti prodiranju puščave

V zadnjih 50 letih je puščava požrla 250.000 kvadratnih milj obdelovalne zemlje

WASHINGTON, 2. — Politi pesek z oljem se bo lahko zdelo marsikomu le nepotrebno tratenje dragocene goriva in finančnih sredstev, ki bi jih lahko s pridom uporabili na marsikaterem področju, kaže pa, da je to morda edini sistem, da se zaustavi hitro prodiranje puščave, ki je v tem stoletju požrla že veliko hektarjev obdelane zemlje. Edini način bonifika, s katerim so znanstveniki dosegli delne uspehe, je politični pesek s tenko prozorno plastjo olja ali sintetične gume, zgradili skladišča za odpadke in zgradili asfaltno podlogo za pešce na tla.

Vprašanje, ki mu se znanstveniki niso našli odgovora, ni če bo v tem načrt za bonifiko puščave izvedljiv, pač pa ali se izplača. Puščava se je širila dolgo vrsto let in predmala nomadska afriška plemena vedno bolj proti jugu. Nomadi sami so delno omogočili prodiranje peščenih sipin, ker so uporabljali bora malo rastlin, ki so zavezovale na predovanje dun, kot gorivo.

Urad za znanost in tehnologijo mednarodne ustanove za razvoj je pripravil izserno študijo o tem vprašanju in objavil rezultate v poročilu afriškemu odboru za zunanje zadeve.

Po tej študiji število ljudi, ki se seli in išče novih obdelovalnih površin, stalno narašča. Prav zaradi tega je treba izkoristiti na pol puščavske predele ob puščavah in jih spremeniti v obdelovalno zemljo. Po računih znanstvenikov je puščava v zadnjih 50 letih «požrla» 250.000 kvadratnih milj polpuščavske zemlje, ki bi jo bilo lahko izkoristili za intenzivno kulture.

Seznam držav, ki jim je prodira-

Eksplzivno pismo počilo v oglašnem oddelku «Corriere della Sera»

MILAN, 2. — Eksplzivna poštna pošiljka je počila danes na oglašnem oddelku milanskega lista «Corriere della Sera». Pismo, ki je imelo žig poštnega urada v Signah pri Firencah, je bilo naslovljeno na «Corriere 83 N», siglo, ki je označevala oglas neke tovarne, ki

SENATORJEVA DIETA

Med razpravo o vrtočnem naraščanju cen v Kaliforniji je neka ženska nepričakovano vstala in izzvala predsednika odbora, senatorja Johna Tunneya, ki je vodil razpravo: «Dovolj z besedičenjem. Poskusite najprej vi živeti nekaj časa s 700 lirami na dan. Šele nato bomo lahko nadaljevali z razpravo.»

Vestni Tunney je sprejel priporočilo in je odločil, da bo dva tedna skrbno spoštoval dieto. Pripravil je majhen proračun in sestavljal seznam jedil za vsakodnevni meni: marinirana, jajca, vampi. Odpovedal se je dragim pišćam kot vino, pivo in kava. Prijateljstvo za tve s poročil, da ga za dva tedna ne bo na spregled, saj si človek s 700 lirami na dan ne more privoščiti večerje v restavraciji.

KAZEN ZA ZAMUDO

Kaj vse se lahko primeri, ko nekdo zamuda. Zadnji, nazorni dokaz je bil magnetoskopski posnetek košarkarske tekme Jugoslavija-Bolgarija, ki ga je RTV Ljubljana predvajala z več kot dvanajsturno zamudo. Reporter Mito Trefalt je vse skozi stregel s pesimističnimi komentarji, vsi gledalci pri sprejemnikih pa so vedeli za happy-ends!

PREPOVEDANI KLIK

«Slikali ste brez dovoljenja pristojnih organov, zato vas aretiramo!» Tako so orožniki karabinerske postaje v vasi Mussomeli utemljili aretacijo 20-letnega geometra Francesca Amica, tajnika krajeve mladinske federacije ZKMI, ko ga zasledili kako je fotografiral vrt, prekrit s smrdljivimi odpadki.

Formalno je poseg karabinerjev opravičljiv: v enotnem besedilu zakona o javni varnosti je namreč člen, ki določa, da državljan nima pravice fotografirati, če nima ustreznega dovoljenja. «Gre za tako brezsmiselno pravilo — poudarja Amico — branilec — da ga doslej nihče ni vleknil na dan. Pretor v Mussomeliu pa ni bil istega mnenja in je postal Amico sproščilo o sodnem postopku.

je iskala specializirane delavce. Uradnik, ki je prijel pismo, ga je odprl, čeprav je bilo nenavadno težko: komaj je začel parati kurtovo pa je pismo eksplodiralo. Na sročje je radovedni uradnik odnesel celo kožo.

Po mnenju policije je atentat delo neuravnoteženca, ki je pred kratkim poslal eksplzivno pošiljko filmskima umetnicama Lauri Antonelli in Mariangeli Melato.

TRŽAŠKI DNEVNİK

RAZGOVOR S RAVNATELJEM SREDNJE ŠOLE «F. LEVSTIK» PROF. MAMOLOM

Šola s celodnevni poukom mora biti tesneje povezana z družbenim okoljem

Nov učno-vzgojni prijem bodo začeli uvajati že v letošnjem šolskem letu

Vedno znova se pri obravnavanju narodnostnih problemov in splošne družbene politične stvarnosti na tem našem koščku zemlje srečujemo z vprašanjem šolstva. Poleg velikih vprašanj, kot so šolska reforma ali globalno reševanje šolskih problemov slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, je še cela vrsta drobnejših vprašanj, ki jih narekujejo specifične zahteve posameznih šol. Razprave se še posebno razvnamejo ob vsakem začetku šolskega leta, ko vedno znova ugotavljamo, da nam v tem ali onem krajcu manjka otroški vrtec, da v tej ali oni osnovni šoli manjkajo učilnice, da na tej ali oni srednji šoli še niso rešili stalez nekaterih profesorjev itd.

Kaj nam bo novega prineslo letošnje šolsko leto? S tem vprašanjem bi bilo treba pravzaprav do vseh naših šolnikov, ker je tudi in predvsem od njih odvisna usoda naše šole. Ker so v letošnjem šolskem letu predvidene največje spremembe na Državni nižji srednji šoli «Fran Levstik» na Proseku, smo obiskali najprej ravnatelja te šole, prof. Humberta Mamola, ter mu zastavili nekaj vprašanj.

Vpr.: Šola «Fran Levstik» se je preselila v nove prostore. Kako ste razporedili učilnice?

Zato mora šola poskrbeti za vse tiste učno - vzgojne prijeme, ki ustrezajo potrebam dijakov in so koristne za njihov razvoj. Predvsem pa je za takšno šolo poglavito, da se tesneje poveže tako z družino kot z ostalim družbenim okoljem, ki jo obkroža. Šolska skupnost — to se pravi ravnatelj, profesorski zbor, upravno osebje in dijaki — mora sodelovati s starši in s prostovoljnimi ter športnimi organizacijami. Raznolikost nazorskih pogledov različnih organizacij ne sme predstavljati ovire pri iskanju tega sodelovanja, kot ni ovira raznolikost gledanja posameznih profesorjev. Nasprotno, ta raznolikost je lahko samo koristna, če spremlja pri tem tako šolnike kot starše in zunanje učne šolnike in sicer v skrb za otrokov blagor. Glede sodelovanja z zunanjim okoljem ima naša šola že določene pozitivne izkušnje, s stiki, ki jih je imela na športnem in kulturnem področju z društvom Prosek - Kontovelj.

Vpr.: Kako boste dejansko izkoristili čas in možnosti, ki jih daje šola s celodnevni poukom?

Odg.: V programu, ki smo ga poslali v pročitveni ministrstvu za šolstvo, smo predlagali ustanovitve raznih krožkov. Upam, da bomo to lahko tudi realizirali. Ti krožki naj bi bili: krožek za kulturno - izoblikovalno dejavnost, v okviru katerega bi se dijaki ukvarjali z živimi vprašanji družbe in okolja, tiskalni svoj časopis itd., tehnološki krožek, pevski krožek, športni krožek in gledališki krožek. Pri tehnijski vzgoji bomo poleg rednega pouka telovadbe uvedli še športno udejstvovanje in korektivno telovadbo. Vsekar je to okvirni program, ki ga bomo po prvih izkušnjah spreminjali in izpopolnjevali.

Vpr.: Kot ravnatelj se srečujete s specifičnim vprašanjem potreb slovenske šole. Kako ocenjujete potrebe in vlogo slovenske šole v tem našem splošnem dogajanju?

Odg.: Slovenske šole se pojavljajo v državni skupnosti kot poseben naravna posledica tistih ustavnih načel, ki zagotavljajo vsaki narodnosti pravico, da svojo mladino šola v materinem jeziku in ki so v skladu z izjavo samega ministra za šolstvo, naj narodi organizirajo med seboj take odnose, da bodo resnično vzpostavljali, gojili in utrjevali takšno sodelovanje, ki je za skladno medsebojno sožitje nujno potrebno. Zaradi teh ustavnih načel imajo naši učenci pravico, da obdržijo svoje naravne bitnosti, da kot del naroda še nadalje razvijajo svoj jezik in etnične posebnosti. To pomeni, da naše šole ne smejo biti odgovarjajoči prevod italijanske šole. Nam vsem je naložena dolžnost, da zagotovimo našim dijakom svobodo našega narodnostnega in kulturnega razvoja. Še več — s poučevanjem slovenščine in italijanščine zavestno vplivamo na strpnost, na prepletanje dveh kultur in tudi na rast splošnih kulturnih prizadevanj.

D. KALC

Sklep devinsko - nabrežinske občine

Razpisana dražba za javna dela za 189 milijonov lir

Občinski odbor devinsko - nabrežinske občine je na svoji zadnji seji 24. septembra odobril razpis dražbe za izvrševanje javnih del za skupnih 189 milijonov lir.

Največjo vsoto bodo namenili delom za kanalizacijo. Za to bodo porabili 117.600.000 lir. Gradnja očiščevalnih naprav za greznično napeljava v Ribiškem naselju bo stala 52.969.280 lir. Te naprave so nujno potrebne, saj so tam velika gojišča klavapic (pedocev) in je kanalizacija onesnaževala morsko vodo. Podobne naprave bodo zgradili tudi v Devinu, za kar je predvidena vsota nad 46 milijonov lir. 18 milijonov in pol pa bo občinska uprava potrošila za razširitev in ureditev kanalizacije v Nabrežini.

Med drugimi deli, ki so jih dala na dražbo, je treba omeniti razširitev pokopalnice v Šempolaju (10.080.000 lir), okrepitev vodovodne napeljave v Vižovljah (16.682.400 lir) in gradnjo cestne povezave pri nadvozu nad železnico Trst — Trbiž v Vižovljah. Za to cesto bodo porabili nad 44 milijonov lir, medtem ko bo stroške za nadvoz krila železniške uprave. Nadvoz bo nadomestil nevaren prehod z zapornicami.

Trčenje v Ul. Commerciale: mladenič s Cola ranjen

Včeraj popoldne so sprejeli na ortopedski oddelku tržaške bolnišnice 16-letnega Ratka Guština s Cola pri Repentaburu. Ko je s svojim motorjem vozil navzdol po Ul. Commerciale, je trčil v pred njim vozeči traktor, ki ga je upravljal 44-letni Alberto Bellini iz Opčin. Bellini je nenadoma zavrl in mladi Guštin se ni mogel izogniti trčenju. Z avtomobilom RK so ga prepeljali v bolnišnico, kjer se bo moral zaradi zloma desne noge zdraviti 30 dni.

Turčin Marco Deninato se bo še dolgo spominjal, kdaj je odšel na lov. Včeraj so ga z rešilnim avtomobilom pripeljali iz Lendave v tržaško bolnišnico. Med lovom je namreč nerodno padel, pri čemer se je sprožil puška in v stegno se mu je zarilo več siber. Na srečo ni bilo hujšega od malo bolečin in strahu, saj bo v bolnišnici ostal le kakih 20 dni.

VOZNI RED VLAKOV

Veljaven od 30. septembra dalje

GLAVNA POSTAJA V TRSTU		Ljubljana - Opčine (1)	
Trst - Benetke - Rim - Turin - Genova		13.35 DD (Simpson Express) Beograd - Zagreb - Ljubljana - Budimpešta - Opčine - (spalni vagoni Moskva - Rim) (b), lecce - Bologna (spalni pogradi Lecce - Trst)	
ODHODI		11.09 R Milan - Benetke S. L. (Benetke - Trst brez vmesnih postaj) (ne vozi 25.12.1973 in 1.1.1974)	
6.07 R	Benetke - Bologna - Firenze (*) (skozi Benetke) - Milan - Genova (*) (skozi Mestre)	12.10 DD Benetke	13.35 DD Ljubljana - Opčine (1)
6.18 L	Portogruaro (1)	13.40 D Milan - Benetke	
6.56 D	Benetke - Turin - Rim (skozi Benetke) - Milan (skozi Mestre)	13.58 L Cervignano (1)	20.03 D Ljubljana - Opčine (1)
8.03 DD	Benetke	15.10 DD Benetke	
9.30 R	Benetke - Rim (*)	17.02 D Turin - Milan (skozi Mestre) in Benetke	21.38 L Ljubljana - Opčine
9.44 DD	(Direct Orient) Benetke - Milan - Domodossola - Pariz - Calais (spalni vagoni za Atene, Istanbul - Pariz) - Brenner - München - Puttgarden	18.39 R Firenze - Bologna - Benetke (*)	
10.53 L	Portogruaro	19.17 L Portogruaro	23.00 D Ljubljana - Opčine
12.58 R	Benetke	19.34 DD (Direct Orient) Calais - Pariz - Milan - Benetke (spalni vagon Pariz - Atene - ali Istanbul) - Puttgarden - München - Brenner	
13.45 L	Portogruaro	20.58 R Milan (skozi Mestre) Rim - Benetke (*)	3.40 L Videm - Pordenon (ne vozi 25. in 26. 12. 1973 in 1. 1. 1974)
14.33 DD	Benetke - Milan - Turin	22.55 L Benetke	
17.10 L	Portogruaro (ne vozi ob praznikih ter 24. in 31. dec. 1973)	23.28 DD Turin - Milan - Rim - Benetke	5.29 L Videm
17.25 R	Benetke (brez vmesnih postaj) - Milan - Genova (*) (ne vozi 25.12.1973 in 1.1.1974)		
18.04 L	Portogruaro		6.13 D Videm - Trbiž
18.55 DD	(Simpson Express) Benetke - Rim - Milan - Lambrate - Domodossola - Pariz (spalni pogradi 1. in II. razreda Trst - Pariz, spalni vagoni Benetke - Pariz, spalni pogradi Beograd - Pariz in Benetke - Pariz, spalni vagoni Moskva - Rim) (a)		
19.32 L	Portogruaro		6.25 L Videm
20.28 D	Benetke - Bologna - Lecce (skozi Mestre) (spalni pogradi Trst - Lecce)		
22.25 DD	Benetke - Milan - Turin - Genova - Marseille (spalni vagoni in pogradi Trst - Genova in Trst - Turin) skozi Mestre - Bologna - Rim (spalni vagoni in pogradi Trst - Rim, samo ob petkih vagon Moskva - Turin)		7.18 D Videm - Trbiž - Dunaj
PRIHODI		13.10 L Opčine - Ljubljana (1)	10.08 L Videm
6.25 L	Cervignano (ne vozi ob praznikih ter 24. in 31. dec. 1973)	13.15 L Opčine (2)	
7.25 L	Portogruaro	18.47 D Opčine - Ljubljana (1)	12.25 D Videm
7.50 DD	Marseille - Genova - Turin - Milan (spalni vagoni in pogradi Genova - Trst in Turin - Trst) Rim - Bologna (spalni vagoni in pogradi Rim - Trst), (spalni vagoni Turin - Moskva, samo ob nedeljah)	20.09 D (Direct Orient) Opčine - Ljubljana - Skopje - Beograd - Atene - Istanbul - Thessaloniki (spalni vagoni Pariz - Atene in Istanbul)	
9.15 D	Benetke		12.40 DD Calalzo (1)
10.09 DD	(Simpson Express) Pariz - Domodossola - Milan - Lambrate - Rim - Benetke		
			14.10 D Videm
			14.22 L Videm
			16.45 L Videm - Trbiž
			17.53 L Videm (ne vozi ob praznikih ter v dne 24. in 25. decembra 1973)
			19.10 D Videm
			20.02 L Videm
			20.50 D (Italien - Österreich Express) Videm - Trbiž - Dunaj - Strattgart (spalni pogradi za Stuttgart)
			22.40 L Videm
			(1) Vozi samo v predprazničnih dneh od 7. 12. 1973 do 16. 2. 1974 (ne vozi 24. in 31. 12. 1973)
			0.33 L Videm
			6.50 L Videm (ne vozi ob praznikih)
			7.36 L Videm
			8.12 D Pordenon - Videm
			8.50 L Videm
			9.00 D (Österreich - Italien Express) Stuttgart - Dunaj - Trbiž - Videm (spalni pogradi iz Stuttgarta)
			12.05 L Trbiž - Videm
			14.05 D Videm
			15.04 L Videm
			18.08 L Videm
			18.55 DD Trbiž - Videm
			19.44 L Videm
			21.09 L Pordenon - Videm
			22.20 L Videm
			22.45 D Dunaj - Trbiž - Videm
			23.43 DD Calalzo (2)
			(2) Vozi samo ob praznikih od 9. 12. 1973 do 17. 2. 1974 razen v dne 23., 25. in 30. decembra 1973